

XVIII. ÉVFOLYAM

6. SZÁM.

BUDAPEST, 1928

FEBRUÁR 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Ámen.

A steglitzi eset.

Idestova két hete, hogy a mamáknak minden új-ságot gondosan el kell dugniok leányaik elől vagy legalább is ki kell szakítaniok belőle egy oldalt, a »legérdekesebbet«, a steglitzi diákok és diáklányok bőséges részletességgel közölt viselt dolgait.

Az eset valóban szenzációsan hajmeresztő: kamaszkorban levő gimnazisták 15—16 éves leányokkal hol a szülei házban, hol pedig kéteshirű mulatóhelyeken orgiákat ültek, éjszakakon keresztül dorbézoltak, pikáns részletekben bővelkedő hálószobai jeleket rendeztek s mindennek az lett a vége, hogy egy éjjel holtan találták az egyik diákgyereket, meg egy hasonlókorú cukrászinast. Meggyilkolták-e őket, vagy pedig a két halott között játszódtat-e le a véres tragédia: ezt igyekezik a berlini moabiti bíróság a történetek homályos tömkelegéből kibogozni. Hogy fölmentik-e a gyilkossággal vádolt diákot vagy sem, a bíróság dolga; annyi bizonyos, hogy sem a felmentés, sem az elítélés nem fog megnyugtató világot vetni a véres-bűnös éjszaka rejtelseire.

Maga az egész tárgyalás azonban nagyon élénk és nagyon szomorú világot vet a nagyvárosnak arra a posványára, amelyben ezek a szerencsétlen diákok és diáklányok szinte gyermekes fiatalságuk dacára is már nyakig fetrengtek. Gimnazista korában az ember rendszerint csak nagyokat sóhajtozó, holdvilágos ablakban ábrándozó, virágot préselő titkos imádója szokott lenni szigorú mamai hatalom alatt levő, nem kevésbé ábrándos bakfisoknak vagy elérhetetlen magasságban tündöklő segédszínésznőknek s ez az édesen fájdalmas szerelem legfeljebb gondosan rejtegetett, csapnivaló kinrimekben merészkedik ki a napvilágra, hogy azután a legelső vizsga vagy az érettségi drukkjában eltűnjék, elenyésszék s helyet adjon a következőnek. A titkos kézszorítások vagy éppen — Uram bocsá' — az első csók korszaka sokkal később követik egymást a maguk természetes sorrendjében, úgy, mint a bimbó a rügyet s a pompás, illatos virág a halvány, bártortalan kicsi bimbócskát.

Ezek a berlini diákok és diáklányok nem így kezdték: ezek fejest ugrottak az élet fertőjébe, a gyerekszobából a hálószobába. Hogy ennek nem ők az okai, az természetes; éppen úgy nem, mint ahogy nem oka a tüzvésznek az a gyermek, akinek gyufát

adnak a kezébe, vagy aki elvágja a kezét az éles késsel, amit nem dugtak el előle. A »modern« nevelés vagy jobban mondva nem nevelés szerencsétlen áldozatai ők s ha törvény volna rá — vajjon miért nincsen? — semmiesetre sem ők volnának azok, akiket mi bíróság elé állítanánk.

Felnőtt embereken lehet modern teóriákkal kísérletezni, mert nála egyedül intelligencia kérdése, hogy felismeri-e a modern tanokban a kétségtelenül helyes és hasznosat s elveti-e, amit helytelennek, rossznak és károsnak talál. A gyermek azonban mindig gyermek marad s az lesz a negyvenedik században is. A szegény munkásasszonyt, aki a gyermekét egyedül hagyja s az leforrázza magát, elzárják, de annak a szülőnek, aki nem törődik azzal, hogy a gyermeke éjjeli mulatóba jár, semmi baja sem történik. Pedig ez nagyobb veszedelem, a gyermek és a társadalom szempontjából is, mert ugyan hol végezheti az életet, aki ott kezdi meg, ahol más végezni szokta?

A steglitzi eset tanulságait nem lehet tagadni, mi sem akarjuk. Egészen bizonyosan lesznek szülők, akiket észretéritenek. Minket azonban talán magánál az esetről is jobban felháborított a másik tanulság, amit azonban már az ujságokból meritettünk: hogy a világon minden dolog csak egyetlenegy szempontból fontos, érdekes és tanulságos és pedig abból, hogy megnyit lehet rajta keresni.

A per egyik szereplőjének szülei pénzért kínáltak interjút, a másik ponyvaregény kiadókkal tárgyalt, hogy leánya memoárjait eladja, szinte nem is illenék tehát csodálkozni azon, hogy az ujságok viszont szintén keresni akartak az eseten. A bíróság dolga, hogy miért nem rendelte el a zárt tárgyalását legalább olyan részleteknek, amelyek nem a nyilvánosság elé valók, de az már a közmorál dolga, hogy az ujságok miért huzzák, nyujtották, színezték, sőt egyenesen magyarázták éppen ezeket a részleteket. Berlinben a tárgyalás tartama alatt az iskolásfiúk és leányok valóssággal falták az utcán az ujságokat, fogytak a példányok, mintha ingyen osztogatták volna. A kiadók pedig zsebrevágták a számtalan tizpfennigeket. Hát ezért.

A néhány szülő mellett, akit az eset talán tényleg megdöbentett és észretéritett, egészen bizonyosan ott van ezer meg ezer gyermek és fiatal leány, akiket ezalatt a két hét alatt soha nem hallott dolgokra tanítottak meg az ujságok a közérdek szent nevében. Hiábavaló itt minden fáradozása az iskolának, tanárnak, tanítónak, papnak, szülőnek, emberbarátnak és mindenkinek, akik a jövő nemzedékének megmentésén fáradoznak, amikor az iskolából kiözönlő gyerekeknek minden utcasarkon ordítva kínálják a Scheller Hilda históriáját tiz pfennigért vagy még olcsóbban: — tiz fillérért.

Az új büntetőnovelláról.

Irta: Dr. ÉLTHES GYULA.

(Befejező közlemény.)

A vonatkozó bűnügyi statisztika adatainak figyelembevételével körülbelül ezer olyan üzletszerű bűnös van Csonkamagyarországon, akiknek száma csaknem állandónak mondható és akiket a szigorított dologházzal határozatlan időtartamu, hosszú ideig tartó szabadságvesztés büntetéssel kell sújtani. Ezeket a megrögzött büntetéseket ki kell emelni a bűnözők világából és mindjárt hihetetlen mértékben csökkenni fognak a betörések, a zsebtolvajlások, a lopások, az orgazdaságok és a szélhámos csalások. Velök szemben csak az ártalmatlanná tétel, hosszú ideig tartó biztonsági őrizetbe helyezés vezethet eredményre, mert a legtöbbször nem valószínű a javulás.

Elsőnek Északamerika valósította meg azt a gondolatot, hogy a megrögzött büntetésekkal szemben csak az egyszersmindenkorra szóló ártalmatlanná tétel lehet a sikeres és eredményes védekezés eszköze. Az európai államok szintén felismerték a büntetőtörvénykönyvek hiányosságait és siettek különböző biztonsági intézkedéseket tenni az üzletszerű, többször büntetett büntetésekkal szemben.

A francia törvény lényege az, hogy a visszaeső közveszélyes csavargókat, ha tíz éven felül ítélik el, gyarmatra szállítják, ahol esetleg életfogytig tartják.

Norvégiában, ha az elítélt egyéniségét az emberi társadalomra vagy az egyesek életére, egészségére vagy javára nézve különösen veszélyesnek tartják, a büntetés háromszoros idejéig, de legfeljebb tizenöt évig elítéltet a fogházban visszatartják.

Angolországban öt évnél nem rövidebb és tíz évnél nem hosszabb ideig biztonsági őrizetben tartható az, aki legalább háromszor büntetett miatt el volt ítéltve.

Amerika több állama (Indiana, Washington, Nevada) megengedi a közveszélyes büntetettek őrizetben tartását, sőt letartóztatásuk alatt veszélytelen műtétet a szaporodási képességet is megszüntetik, hogy az utódok nemzésének elejét vegyék.

Az osztrák és a német büntetőtörvénykönyvek szintén ismerik a biztonsági őrizetet, amely az osztrákoknál tíz évet meg nem haladhat. A németeknél az országos rendőri hatóság kötelessége, hogy a büntetés kiállása után az elítéltet az ítélet alapján biztonsági őrizetbe helyezze. Később jó magaviselet után feltételesen szabadságra bocsáthatja.

Svájcban a munkakerülő és kicsapongó elítéltet külön e célra szolgáló intézetben őrzik, ahol intézeti ruhában munkát köteles végezni. Az őrizetbevétel legkisebb ideje öt év.

Az olasz büntetőtörvény a szokásos büntetéssel szemben a határozatlan időtartamu elkülönítést ismeri, mely hat évnél rövidebb és husz évnél hosszabb nem lehet. Ha a közveszélyesség megszűnik, elítéltet feltételesen szabadon lehet bocsátani.

Az új magyar büntetőnovella szerint a bíróság ítélettel határozott tartamu szabadságvesztés büntetés kiszabása nélkül szigorított dologházba utalja azt a büntetett, aki az élet, a szemérem vagy a vagyon ellen különböző időben és egymástól függetlenül legalább három büntetést követett el, ha megállapítja róla, hogy az utolsó és az azt közvetlenül megelőző büntetést öt éven belül követte el és hogy bűncselekményeket üzletszerűen követ el vagy bűncselekmények

Egy kárpáti temetőben...

*Kis temető egy kárpáti falu széle mellett.
Alkonyodik. Rózsaszínű az égen a felleg.*

*A bucsuzó nap sugára a hantokon játszik
S békességben pihen magyar, cseh, orosz meg rác itt.*

*Kibékült már a holt hősök szive mindörökre,
Nem ismerik a haragot lent a sirgödörbe.*

*De az élők lelkében még parázslék titokba
S egy durva kéz a magyar hős fejjáját kilopta.*

*Cseh, orosz meg szerb hantokon cifra kökeresztek
S a magyar hős halmán csak a harmat könnye reszket.*

*Amint nézek fájó szívvvel az árva sirhantra,
Egyszerre csak megcsendül egy madár édes hangja.*

*Kis rigó szállt az elárvult magyar sirhalomra,
Éj fekete szárnya, mintha bús szemfedél volna.*

*Oly szomorú, olyan fájó ez a madáréneke,
Ott a csöndes temetőben, ahogy száll az égnek.*

*Tudja Isten, úgy éreztem, hogy a madárdalba
Benne zokog Magyarország gyásza és siralma.*

*S a hunyó nap, amint leszállt fenségesen rája,
Mintha a sirt beragyogná az Ur glóriája.*

Feleki Sándor.

Zuzmarás kakastoll.

Irta: KILIÁN ZOLTÁN

Két fiatal csendőr ment az uton. Talpuk alatt puhán süppedt a hó és ütemes járásuknak a szuronyhüvely és a kardhüvely összeverődése adta a muzsikát.

Hideg volt nagyon.

A kakastoll minden szálát fehérre fogta be a zuzmara és megfehéredett a csendőrök bajsza is egyre, hasztalan törölték végig a vastag keztyűvel. A puska meg a kard acéljának hidege átvert a keztyűn, ha odatapintottak néha; az állsij is belefájt már a husba és olykor úgy érezték, hogy ruhátlanul járnak már a hidegben, annyira átütött a hideg a rajtukvalón.

Most odaértek a kendesi kökereszthez. Az idősebb csendőr a járőrvezető megállt, hogy kitöltse az örjárat lapot ennél a tereptárgynál. A fiatalabb tovább ment, mintha semmi köze sem volna a dologhoz.

— Allj csak meg egy kicsit, még beirok! — szólt utána az idősebb.

A fiatal mérgesen fordult vissza:

— Ráérünk arra, ha melegebb helyen leszünk! Gyere!

— Igazad van, de én szeretem a rendet.

— Szereted?! — nevetett gunyosan a fiatalabbik. — Mit szeretsz annyira rajta? Ez az irkafirka különben sem rend még! A hideg meg nagyon komisz kezd lenni már...

— Nono, — mondta békülékenyen az idősebbik — megszoktam, tudod!

A fiatalabb vállat vont.

Komorodott csak egyre körülöttük a fehér világ.

*

elkövetésére állandó hajlamot mutat (megrögzött büntettes).

Szigoritott dologházba csak azt lehet utalni, aki huszonegyedik életévét már betöltötte. A szigorított dologházi őrizet legrövidebb tartama három év, legfelső mértéke azonban nincsen meghatározva. Ezzel szemben a közveszélyes munkakerülőkéről szóló 1913. évi XXI. törvénycikkben a dologházba utalás leghosszabb tartama — amint azt előbb említettük — öt év.

Hogy az üzletszerű és szokásos büntettekkel szemben miért kell az ártalmatlanításnak ehhez a radikális, erélyes és szigorú eszközehez folyamodnunk, azt szembetünően bizonyítja a törvényjavaslathoz csatolt összesítő kimutatás, amely szerint 2592 szokásos büntettes közül két esetben büntetve volt 536, három esetben 246, négy esetben 262 és négynél több esetben 1548!

Az Országos Bünygyi Nyilvántartó Hivatalban a szokásos büntettekéről nyilvántartott kimutatás szerint ezek az esetek a következőképen oszlanak meg.

A vagyon elleni bűncselekményeknél a nyilvántartott egyének száma 2370, ezek közül 2075 férfi, 295 nő. Ezek közül büntetve volt két esetben 474, három esetben 212, négy esetben 238, négynél több esetben 1446. A kimutatás idejében ezek közül fogva volt 340.

Az ember élete elleni bűncselekményeknél a nyilvántartott egyének száma 168, ezek közül 154 férfi, 14 nő, két esetben büntetve volt 33, három esetben 21, négy esetben 21 és négynél több esetben 93. A kimutatás idejében ezek közül fogva volt 15.

A szemérem elleni bűncselekményeknél a nyilvántartott egyének száma 54, ezek közül 12 férfi, 42 nő. Ezek közül büntetve volt két esetben 29, három

esetben 13, négy esetben 3 és négynél több esetben 9. A kimutatás idejében ezek közül fogva egy sem volt.

A »szigorított dologház«-at nem szabad összekevesztetni a közveszélyes munkakerülők részére az 1913. évi XXI. törvénycikkkel létesített »dologház«-zal. Mindkettőnek célja ugyan, hogy azt, aki bármelyik dologházba kerül, munkás és rendszerető emberré nevelje, a szigorított dologházba azonban csak megrögzött büntettek kerülhetnek, éppen ezért az fegyházjellegű büntetés, míg az előbbibe csak a kisebb bűnösök, főként a kihágás miatt elítéltek és a munkakerülők kerülnek. A szigorított dologházban nem lehetnek foglyok, rabok és fegyencek, aszerint, hogy fogházra, börtönre vagy fegyházra vannak-e ítélve, ott csak egyforma büntetésre ítél és egyenlő bánásmódban részesülő, megrögzött büntettek lehetnek.

A törvény rendelkezése értelmében a szigorított dologházba határozatlan időre utaltakat munkás és rendszeres életmódhoz kell szoktatni, őket munkával oly módon kell foglalkoztatni, hogy valamely foglalkozást annyira elsajátítsanak, hogy szabadságuk visszanyerése után abból megélhessenek. Addig is, amíg az igazságügyminiszter a szigorított dologház szervezetét és rendtartását szabályozza és megfelelő dologházak épülnek, a szigorított dologházba utaltakra a fegyházbüntetés végrehajtására megállapított szabályokat kell alkalmazni.

Az előadottakból láthatjuk, hogy a törvény a szigorított dologházba utalást nem terjeszti ki az összes büntettekre, hanem csupán a közveszélyes büntetteknek arra a csoportjára, amelyet közönségesen megrögzött büntettesnek nevezünk. A törvény tehát meghatározza a bűnözők bizonyos csoportját, az állami

Mentek megint.

Az idősebb elgondolkozott a járőrtársán.

— Bolond világ ez, senkisésem akar rendesen megtenni semmit. Mind csak összecsapja a dolgát, a markát azonban annál jobban kinyitja...

Járőrtársának szava rázta fel a töprenkedésből.

— De benne vagy a menésbe! Talán benéznénk egy kicsit ide a Berke-tanyára, mi? Vagy olyan meleged van, hogy elszaladnál az örsig?

— Nono! — dünyögött az öregebb és balra fordult ő is. Baktassunk be, testvér!

Negyedóra alatt elérték a Berke-tanyát.

Berke Gábor már messziről meglátta a havon mozgó két alakot. Kiállt eléjük a tanya elé.

— Nem kár ebben az időben kintjárni, csendőr uramék? — kérdezte csöppnyi gúnnyal megtüzdelt jóindulattal, mikor odaértek.

— Muszáj! — felelték a csendőrök.

— Muszáj? — vonogatta vállát a tanyás. — Megfagy ilyenkor a lopó is, hogy volna muszáj?!

— Látott már fagyott tolvajt életibe? — toppantott nagyot az idősebb csendőr a konyhaajtó előtt, hogy lerázza csizmájáról a havat.

— Azt ugyan még nem, — nevetett a gazda már odabent és poharakat rakott az asztalra. — Az is igaz, hogy megfagyott csendőrt se láttam. Birják maguk!

A csendőrök lerakták jéghideg szerelvényüket.

A gazda bort töltött.

— Egy kis szalonnát, egy kis italt. Elkel ez most nagyon.

A fiatalabbik csendőr mohón kiltta a telepohár bort.

— Elöljáróba — dörzsölte kezét.

— Pedig nem szabad ám szolgálatban — bólogatott a másik.

Legyintett erre a gazda.

— Ki lesi itt magukat?

— Nono! — vélte az idősebb csendőr. — De hát tudja, a parancs parancs!

— Hát hiszen annak, aki a meleg irodában ül, könnyű parancsolni! — tömkölte pipáját Berke Gábor. — Annak nem fagy a lelke körösztbe, mint a maguké itt a határba, igaz-e? Igyunk!

Ittak. Szemük felcsillogott. Kezdte tagjaikat járni a bor.

— Mert — tölta a csendőrök elé a szalonnát meg a kenyeret Berke — harmincnyolcas cukszifirer voltam én, hát tudom.

A fiatal csendőr nem felelt erre, csak evett.

— Visszaadta a kapott földet a sógora? — kérdezte később, jóllakottan.

— Hej, ha nekem ilyen tanyám volna. Csak nézi maga a melegből a csendőrt. Azt nem parancsol magának senki.

— Csendőrnek is kell lenni — szölt a gazda elgondolkozón. — Magukat sose nyomja az adó. Szenvednek, az igaz, de leülnek a készhöz.

— Föld, föld, az a beszéd — nevetett fel durván a fiatal csendőr. — A gróf fia nem kap a csendőrkalapon, de a föld után annak az ujja is begörcsöl...

— Ne igyál többet, Miska! vette el most tarsa elől a poharat az öregebbik.

— Nem árt nekem, ne ijedez.

— Nem is az. A hideg ártott. Az a legrosszabb, a hideg... Amikor fázik az ember, nem tud büszkölkedni. Pedig van ám mire. Azt mondod, a gróf kap a földön-

és a társadalmi rendre a legveszedelmesebbet és megállapítja a feltételeket, amelyek fennforgása esetén a kijelölt hatóságok az egyéni szabadság sérelme nélkül a szigorított dologházat alkalmazhatják. A törvény indokolása ezeket a feltételeket ebben a három pontban foglalta össze:

1. szigorított dologházba valakit csupán a kir. törvényszék utalhat be; sem a kir. járásbiróság, sem a rendőri büntető bíróság (főszolgabíró, állami rendőrségi kapitány) és még kevésbé más közigazgatási hatóság (alispán, polgármester) az egyéni szabadságba ily mélyen benyúló intézkedést nem tehet;

2. szigorított dologházba csak az oly egyént lehet beutalni, aki az élet, a szemérem vagy a vagyon ellen már legalább három büntetést követett el; vétségek vagy kihágások elkövetése tehát nem szolgálhat alapul ily intézkedésre;

3. akárhány büntetést elkövetése egymagában véve még nem elégséges ahhoz, hogy a bíróság valakit megrögzött büntettesként kezelhessen s ennek következményeként szigorított dologházba utalhasson; hanem ehhez három büntetést követően felül még az is szükséges, hogy a második és a harmadik büntetésének ideje öt éven belül essék és hogy a bíróság a büntettes egyéniségéből, életmódjából, életviszonyaiból és a büntetendő cselekmények elkövetésének körülményeiből megállapítsa, hogy büntetendő cselekményeket üzletszerűleg követ el vagy hogy ily cselekmények elkövetésére állandó hajlamot mutat.

A bíraskodást, amint látjuk, a törvényszék gyakorolja és csak olyan büntetteseket utalhat szigorított dologházba, akik már régen megérték rá.

A szigorított dologházba utaltak részére külön intézeteket fognak építeni. Amíg ez meg nem történik,

addig nem a bírósági vagy közigazgatási fogházakban fogják őrizni, hanem valamelyik országos büntető intézetben (pl. Harta).

A szigorított dologházba utaltak felett az ellenőrzést a felügyelőbizottság gyakorolja, mely örködik a dologházi szabályok betartása felett és a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében az igazságügyminiszterhez előterjesztést tesz.

Az új büntetőnovella rendelkezése szerint az igazságügyminiszter az elítéltet a szigorított dologházi őrizet legrövidebb tartamának, vagyis három évnek elteltével, a felügyelőbizottság meghallgatása után, feltélesen szabadon bocsáthatja, ha az elítéltnek az intézetben tanúsított magaviseletéből és a munkában kifejtett szorgalmából alaposan lehet arra következtetni, hogy szabadonbocsátása esetében a jogrendet és a közbiztonságot újból veszélyeztetni nem fogja s munkás és rendes életmódot fog folytatni.

A törvénynek már ismertetett rendelkezéseiből és szelleméből azonban már most megállapíthatjuk, hogy a valóságban három évi szigorított, dologházi őrizet után igen kevés megrögzött büntettes fog feltételes szabadságra kerülni, mert a törvény oly közveszélyes, többszörös büntetteseket utal szigorított dologházba, hogy véleményünk szerint ha azok három évig szorgalmasan dolgoznak is és jól viselik magukat, még mindig nem tudnak elegendő és megnyugtató biztosítékot nyújtani arra, hogy a társadalmi életbe visszatérve, az állami és társadalmi rendre, a vagyon- és személybiztonságra többé veszélyesek nem lesznek, hanem a társadalomnak ők is munkás és tisztességes tagjai lesznek. Azt hisszük, hogy nem csalódkunk, mikor a megrögzött büntettesek szigorított dologházi őrizetét általában három évnél jóval hosszabb

Kap azon a zsidó is. De csendőr nem lehet belőle, ha megszakad is. Akármilyen vicik-vacak ember se, ha gróf is a titulusa.

Ezen aztán mindnyájan nevettek.

Berke Gábor felkapta a poharát, odakoccintotta a csendőrökéhez.

— Éltesse az Isten a csendőröket meg a pógárembereket! Ittak.

Nem akaródozott kimenni a hidegbe, megint ittak.

Egyszer mégis csak szedelődzködtek. Kezeltek a gazdával és indultak tovább.

*

Még hidegebb volt, mint az előbb.

Miska, a fiatalabb csendőr az utat szidta.

— Erre kellett jönnünk, mikor ez a rosszabbik ut?! Olyan nehezen járok rajta, mintha körakások volnának a hó alatt... Egyre bicsaklik a lábam...

Sándor, az idősebbik nem szólt.

A hideg az arcukba mart.

— Kár volt elindulni! — kezdte megint Miska. — Jó volt a bor. Bemelegített...

Az öregebbiket elhagyta a türelme.

— Az ám, mikor bolondokat beszéltél tőle. Nem csendőr szájába való, az, amit mondtál.

— Azt látom, hogy irigyled azt a kis italt...

— Nem irigylem. A járőrvezető azonban mégis csak én vagyok, úgy kell tehát lenni, ahogy én akarom!

Miska még pirosabb lett.

— Igen. És parancsolgatni akarsz.

— Ne beszélj ostobaságot. Én talán nem fázom?

A fiatal csendőr dühösen rántott egyet a puskaszijjon.

— Ha fázol, miért nem akarsz melegedni?

— Részeg vagy, Miska! — csóválta fejét Sándor. — Tudod jól, hogy szolgálatban vagyunk.

— Nem vagyok részeg. És nekem ne parancsolgass! Senki ne parancsolgasson!

A járőrvezető siettette a menetelést és bizott abban, hogy társa kijózanodik, mire bevonulnak.

Miska azonban nem maradt békén. Minden mélyen elfödött keserűségét kimarta a hideg. Alattomosan hántott le fiatal lelkéről minden józanságot.

— Mondd, Sándor, mire vigyázunk most mink?... Ugye hallgatsz! Mert nem tudod te sem. Senkisé tudja. Mire vigyázunk mi?

Messze a határban semmisem élt rajtuk kívül. Egyszínű volt végesvégig az ég is, szürke. Kérdőjel az egész világ, mire vigyáz ez a két, havat láboló ember? Ki visz el itt valamit és hova tud nyom nélkül vele menni?

Sándor fülében a régen-régen megtanult téli vers zúgott elűzhetetlenül.

Hol a boldogság mostanában?

Barátságos, meleg szobában.

Emlékezett rá, valami katona, meg cintányér is van ebben a versben... Hogy kerül bele a cintányér?... Még jó pár kilométer van hátra... Mit is akart ez a cintányér?... Mostanában szobában, ezt verte ki a szuronyhüvely a kardhüvelyen.

Mindig csak ezt a két szót.

Álmosodni kezdett Sándor, felriadt nagy erővel.

— Bolond dolog ez, mi lesz itt?

*

Miska valami olyast gondolt, hogy ember formájában, megszemélyesítve kerül elébe a hideg. Odaugrik elébe akkor és lelövi. Egyszerre meleg lesz és azontul nem kell szen-

időben látjuk, de a törvénynek ez is a célja, mert a három év csak minimum, viszont a dologházi őrizet legmagasabb mértéke egyáltalában nincsen meghatározva, mert az határozatlan és a mutatkozó szükséghez képest hosszabb vagy rövidebb, akár tizenöt év is lehet. A törvény célja az ártalmatlanítás, ami csak úgy valósítható meg, ha a társadalomnak ezeket az ellenségeit hosszú időre kivonjuk a társadalmi életből.

A feltételes szabadságrabocsátás időtartama öt év. Mindenesetre elegendő idő arra, hogy elítéltek alkalma legyen bizonyítani megjavulását és veszélytelenségét.

A törvény szigorú rendelkezéseket tesz arra az esetre, ha az elítelt a feltételes szabadságra érdemtelenné lesz, nevezetesen, ha erkölcstelen, iszákos vagy munkakerülő életmódot folytat. Ez esetben az a bíróság, mely öt a szigorított dologházba utalta, visszaillesztését rendeli el, ahonnan öt év eltelté előtt újból feltételes szabadságra nem bocsátható. Ez az öt év is a minimum, de a gyakorlatban ez az idő is inkább hosszabb lesz, tekintettel a visszaesésre. Ellenben, ha elítelt jól viselte magát azalatt az idő alatt, amíg feltételes szabadságra volt bocsátva, a szabadonbocsátás már az első ízben nyert feltételes szabadságidejének befejezte után minden külön intézkedés nélkül, a törvény erejénél fogva véglegessé válik.

A törvénynek ezek a rendelkezései az eljárás gyorsítását is szolgálják, mert úgy a visszaillesztés, mint a végleges szabadonbocsátás külön eljárás nélkül történik, ami igen nagy költség- és időmegtakarítással jár.

Ha a feltételesen szabadságra bocsátott elítelt a szabadság ideje alatt újabb büntetést vagy vétséget követ el, a bíróság újból szigorított dologházba utalja, amelynek tartama most már nem három, hanem öt évnél rövidebb nem lehet. Az ilyen megrögzött, vissza-

eső büntetett a szigorított dologházból később kerül vissza a társadalmi életbe s ha mégis visszakerül, feltételes szabadonbocsátásnak ideje alatt mindig rajta lesz a csendőrnek és a rendőrnek a szeme!

Ezekből a rendelkezésekből láthatjuk, hogy a szigorított dologházi őrizet már régen szükség van és ezt a most ismertetett büntetőtörvény oly körülménnyel kívánja megvalósítani, amely minden oldalról csak helyesléssel találkozhat.

Ha az embernek ég a háza, a tűz oltására kell sietnünk. Eddig a társadalom ölhetett kézzel, csaknem tehetetlenül nézte a közveszélyes és üzletszerű büntetések garázdálkodásait, akik egy pár hónap, vagy egy-két esztendei fogház vagy börtön után vigan folytatták romboló munkájukat.

Az új törvény megalkotásánál különösen megnyugtató, hogy a szigorított dologházi őrizetet csak a független bíróság és csak a szigorúan előírt feltételek fennforgása esetén rendelheti el és visszaesés esetén sem teszi kötelezővé, hanem módot és alkalmat ad a bíróságnak arra, hogy az elkövetett büntetést vagy vétség felől az általános szabályok értelmében határozzon.

Nem lehet kétségünk aziránt, hogy a szigorított dologházi őrizet a gyakorlatban be fogja váltani a hozzáfűzött reményeket. Különösen remélhetjük ezt akkor, ha annak végrehajtására megfelelő intézetek épülnek, ahol annak a megrögzött büntetettnek, aki biztos javulást nem mutat, akár tizenöt-husz évig is dolgoznia kell, anélkül, hogy a társadalmat a legcsekélyebb mértékben veszélyeztetné.

Az új büntetőnovellának van még egy harmadik fejezete is, amely az eljárást olcsóbbá, egyszerűbbé és gyorsabbá teszi. Minél gyorsabb az eljárás, annál gyors-

vedni sohasem. Öröm lesz télen szolgálatba menni, még ezzel a Sándorral is, aki mindent irigyel.

— Milyen jó volna minden akadályt így kilőni az életből?! — motyogta. — Mire való a puska, ha nem erre?

Sándor is szólt valamit. Miska azonban nem értette.

Egyszínű volt végesvégig az ég, messze a határban nem látszott élni semmi...

A hó hivogatott. Párnának láttatta a bor köde, puha jó vánkost mutatott, tessék, ti álmos csendőrök...

— Miska, elalszom, Miska...

A fiatal csendőr felkapta fejét.

— Te is?... Én is alszom már jártamban...

— Meg... megfagyunk pe... pedig... ak...

— ...akkor meg...

Baktattak.

Esett-esett szeliden a hó már. Olyan nyugalmas volt minden. Az ember feje is ólom, mint ma az ég.

*

Valami éles fájdalmat érzett Miska a kezén. Rántott rajta nagyott. Sajgott a kéz.

Szive verése majd megállt erre a fiatal csendőrnek. Vadrózsaágak közül huzta ki keztyűtlen kezefejét.

Sándor faderéknak dülve aludt.

Miska felhörgött.

— Sándor... édes pajtásom, Sándor! ...Mégis elnyomott bennünket, a mindenségit?!

Lehányta magáról a szerelvényt. Útni, gyomrozni kezdte csendőrtársát.

— Mi... mi az? — riadt fel Sándor. Feje azonban leesett újra.

Miska rázta, dörzsölte kétségbeesetten.

— Verekedjünk. Sándor! Pofozz fel a borért!... Uss...

Fel-feleszmélt az öregebb csendőr.

Egyszer aztán visszaütötte ifjabb társát.

Miska felkacagott erre a lagymatag pofonra, mint a játszódo gyermek. Teli erővel ment neki megint.

Sándor már verekedett maga is. Tisztábbá vált fejében ott izzott ez az egész szörnyűség, mely fenyegette őket: vére felpezsdült a szégyenre, mely előntötte.

— Te... te vagy az oka! — teperte le Miskát. Bosszu is, harag is dolgozott benne...

— Uss!... Ne sajnálj! — viháncolt Miska örömeiben.

Sándor ijedten hagyta abba a verekedést.

— Vér... — kiáltotta. — Megvéreztelek, testvér...

— Nem te, hanem a tüskésbokor... Erre ébredtem fel...

A megriadástól földbegyökeredett Sándor lába néhány pillanatig.

De aztán hógolyót markolt össze és Miskának hajította. Két csendőr játszott hógolyósdit a halott pusztan.

Édes és erős volt a nevetésük, vigságuk.

A hideget megölték magukban. Egymásra találtak, már ludták, hogy szeretni fogják egymást. Meg, hogy nem isznak bort soha, soha többé.

*

Olthon az örsön, a barátságos meleg legénysegi szobában elmosolyodtak tekintetváltáskor.

— Köszönöm! — mondta Sándor.

— Köszönöm! — bólintott Miska.

A napos értetlenül bámult rájuk.

— Mit köszöngettek ti egymásnak?

Miska felelt. Halkan, de igen melegen.

— Van néha mit megköszönni az embernek, tudod.

sabban éri el a tettest a büntetés és így annál eredményesebb és érzékenyebb a hatása. Ezenfelül a bíró-ságok munkáját is lényegesen csökkenti.

Összevetve a három fejezet rendelkezéseit, bizalommal várhatjuk az új büntetőnovella jótékony eredményeit.

Az elgázolt csendőr.

Irta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

Az egyik pesti napilapban olvastuk a hirt: *Szalay Mihály* csendőr Soroksár közelében egy száguldó autót igazolásra szólított fel. Az nem engedelmeskedett, neki ment a csendőrnek, elgázolta és tovább robogott. Senki se tudja, ki volt. A csendőrt az arrajárók szedték fel a sárból véresen, összeroncsolva.

Elérkeztünk oda, hogy számos nyílt és sejtett ellenségeink száma eggyel növekedett. Félelmetessel, a kezünkből hiányzó eszközök vagy ha úgy tetszik, fegyverek miatt félelmetessel.

Mert nézzük csak.

Mit csinál a csendőr, ha egy autó nem áll meg az intésére? Ugy-e az autó rendszámát nézi meg, ha tudja. Mert, amíg odatekintene, addig a soffőr olyan felhőt ereszt a kipufogón, hogy azon át ugyan semmit se látni!

Mire meg az eloszlik, már az autó messze jár s a csendőr ott áll, majdnem nevetségesen. Ez történik, ha nincsen por. Es nyáron, ha bőven van! Akkor csak győzze a köpködést a csendőr a porfelhőben, mert hiába igyekezne valamit is látni, nem a rendszám-táblából, de az egész autóból is.

Felteszem a kérdést: Ha telefonon megkeresés jön pl. autós gazemberek feltartóztatására (hogy ilyen nincs vagy rövidesen nem lesz nálunk, azt tagadom), az őrsállomáson átvezető uton portyázik egy járőr, ezidőszerint gyalog s bizony jó időben 2—3 óra alatt igen sok autót kell neki igazoltatnia szolgálata lelkiismeretes teljesítése: a megkeresés foganatosítása végett. De az egyik nem áll meg az intésére. Lehet, hogy éppen a gazember, de ugyanugy lehet, hogy nem az. Mit tesz?...

A rendőrség Pesten az autók kézbentartására a legideálisabb eszközökkel rendelkezik. Más nagy városokban is. Igen nagy a forgalom, helyes is, üdvös is, hogy minden autó rendelkezésére kell álljon az üldözésre. A mi működési területeinken szinte sose adódik alkalom az ilyforma üldözésre, ellenőrzési lehetőségre. Nem azért, mintha a csendőr nem vehetne igénybe szintén minden autót, hanem egyszerűen azért, mert nincs mindig autó kéznél, amire felkapjon, mint a rendőr. Pedig a gépjárművek ellenőrzése szükséges. Ezen nincs vitatni, megbeszélni való. Csak annak mikéntje kell, hogy kényszerítsen minket, a csendőrséget, részletes tervre, mielőbbi intézkedésekre és azok foganatosítására. Nem szükséges száraz statisztikai adatokat itt felsorolnom az autók rohamos elterjedéséről. Aki az országutakat járja — mint mi csendőrök — az látja.

Látja azt is, hogy az utakat építik, javítják, gondosabban tartják. Természetes. Ott van autó, ahol megfelelő az út. Nem ide tartozik, hogy mennyiben általános érdek a gépjárművek terjedése, de számolhatunk az arányos fejlődéssel úgy, hogy rövid pár év alatt óriás lépést tesz az autó, mint közlekedési, szállító stb.

eszköz. Az államvasut már látja, ő maga állított be teherautóvonatot; mert gyorsabb, olcsóbb, pályához nem kötött, kevesebb személyzettel elvégzi a munkát.

A gazdatársadalom terményeit autós kereskedők vásárolják és rögtön szállítják. Az autóbuszok pedig ma már ugyszólván az »Isten háta mögötti« helységeket is összekötik s átvitt értelemben közelebb hozzák egyiket a másikhoz. Az aránylag már is jól elterjedt traktorok is lassan e járművek előnyeit ismertetik meg még szélesebben s nem sokára már a magyar gazda is más szemmel látja majd ezeket.

Ki hivatott az ellenőrzésre? A csendőr. Es milyen eszköz áll rendelkezésére? Ő maga gyalog vagy lóháton, esetleg kerékpáron, melyek vajmi keveset érnek oly helyzetekben, mint cikkem elején irtam. Szükséges tehát oly eszközökről gondoskodnunk, melyek célirányosak. Sok helyről hallottam az országuti közlekedés ellenőrzésének sürgős szükségességéről. Igaz is. Csak meg kell figyelni gazd' uramat a rakott szekéren: vagy »csak azért is« jobb oldalt hajt, vagy az ut közepén s ekkor füle botját se mozgatja a hátulról jövő jelzésre; ha haragosa jön szembe, annak aztán ki nem tér s a katonai előfogatot látni sem akarja. Jól esik elfeledni, hogy merre kell előznie, stb. stb. Meglehetős tájékozatlan is; természeténél fogva meg dacos, sokszor gögös és mindezekhez járul még, hogy jól táplált lovai sokszor éjig ágaskodnak, megbokrosodnak a gépjárművektől, végeredményben ezekkel szemben határozottan ellenszenvvel viseltetik.

De az országuti közlekedés ellenőrzését a soffőrök viselkedése is sürgeti, mert csak meg kell figyelni azt, hogy a soffőr lakott helyen száguld, szirénázik, jüstöt enged vagy nem túlköl, ha kellene, viszont az igavonók mellett túlköl meglepetésszerűen s utánuk nevet...

A motor kötelező leállításának elmulasztása, utak keresztezésénél s egyébütt lassítás és jelzés elmulasztása egy soffőrnek örömet okoz, stb.

Sem ez, sem amaz a rendellenességről önmagától le nem szokik. Elmondhatom, jellemzésül, hogy az egyik község gazdaközönsége előtt a Faluszövetség egyik etéjén előadást tartottam e dologról. Egyikük rengeteget kérdezett. Jól esett. Megmagyarázhattam mindent. Másnap a határ felé vezető uton találkoztam vele. En autóban. Ő a szekeren. Hátra se nézett a túlkölésre. Maradt az ut közepén. No, ez persze nem jól esett. (Igaz, neki se egy hét mulva a büntetőparancs.) Önmaga jószántából keserves-nehezen szokik az uti-törvényhez.

A szerencsétlenségekről nem beszélek. Minden csendőrnek kell naponta ujságot olvasni, onnan tudhat elégről. Azoknak mi az oka? Amiket fentebb irtam, 90 százalékban.

Nos, hát a csendőrnek elsőrendű kötelessége ezeket megelőzni, közbelépés által megakadályozni. Az nem egészen a mi dolgunk, hogy az országutak közönségét oktassuk előadásokkal, de viszont egészen a mi kötelességünk a vonatkozó törvények betartásának ellenőrzése. Es pedig szigoruan.

Ma még nincs célirányos szerv erre. De kell! Ennek megoldása nem kényszerít nagyobb átszervezésre, de némi anyagi áldozatra — igen. Helyes lehet a megoldás *Czeplédy* szds. ur elgondolása szerint is (a nyomozószakaszokra bizni e feladatot), helyes lehet más formula is. Az a fontos, hogy legyen.

Szerintem az osztályok székhelyén felállítható volna egy motoros kerékpárral avagy kis (2 üléses) autóval

ellátott különítmény. Ereje: 7 fő. Gépkészítésben jár-
tasak.

35—40 ily járműre volna szükség, és egy sofför-
tanfolyamra azonkívül. Pénzt kíván a megvalósítás, de
mert a szükségessége igazolt s »házilag« nem lehet
megcsinálni, áldozni kell rá. Ha nem törekszünk a
megvalósításra, sok Szalay Mihályunk lesz s a végén
ugy leszünk, ahogy Kovarcz szds. barátom írta: mi,
az üldözők ekhós szekéren s az üldözött 80 km-es
sebességgel...

A különítmény 1—1 járőre naponta 50 km-es
utvonalat 3—4-szer minden fáradság nélkül leportyáz.
Másnap e járőr pihen, harmadnap a helyi őrs foglal-
kozásán vesz részt. Szolgálatát a közlekedési sza-
bály ellen vétőket figyelmezteti, feljelenti. Másnap más
járőr más utvonalon ugyanazt teszi vagy szükség sze-
rint több utvonalon portyázik.

Az autókat (gépjárműveket) különösen szemmel
tartja, szervezeti szabályai szerint esetleg fel is jegyzi
azokat későbbi felhasználásra.

Ha az országuti közönség látja az ellenőrzést, a
rend már akkor nagyobb. Anélkül meg esetleg drágán
fizetik meg sokan a szabályok mellőzését. Másra is
felhasználható lenne e »motoros különítmény«. Az or-
szágutak karbanlétéhez ideálisabb ellenőrző nem lehet.
Az ültetvények, kincset érő fasorok épek maradnának,
az építmények stb. biztos őrizet alatt lennének. Mert
ne mondjuk, hogy ezeket bizzuk csak az utkaparókra,
utmesterekre és biztosokra. Láttam én már elég uti
közéget, aki félt a feljelentett bosszujától s hagyta a
dolgot. Láttam én már elég árkot (zökkenőt) az uta-
kon, élveztem is. Az utmesteri jelentés? Egy hét alatt
»fut be« az illetékeshez. A motoros járőr? Utjába esik
a főszolgabíró vagy az államépítészeti hivatal s máso-
latban, ott a helyszínen kis zsebalaku tömbjébe irt
jelentését már le is adta. Amaz elől elrohan autó, kocs,
ha ugyan nem jár úgy, mint szegény Szalay — addig
a motoros járőr fülön csipheti, sőt a gépvezetésben
képzett csendőr elő is vezeti a járművet, ha gazdája
renitens vagy gyanús, illetve más okok azt szüksé-
gessé teszik.

A Királyi Magyar Automobil Club s egyéb illetéke-
sek minden erejüket latba vetik, hogy a járművek be-
szerzésénél a kincstár a szokásosnál nagyobb előnyök-
ben részesüljön. Franciaországban a gyárosok ma-
guk adtak ily célra járművet, alkatrészt és gummikat.
Nem hiszem, hogy a kérdés legfontosabb része — az
anyagi — megölné az eszmét. Mert a kiadás búsán
megtérülne, ha nem is kézzelfoghatóan.

*Valamint a pénzt nemcsak szerezni kell, hanem
olyképp is kamatoztatni, hogy a folytonos kiadások —
nemcsak a szükségesek, hanem a tisztesebbek is —
fedeztessenek: úgy a dicsőséget szerezni is kell és
kamatra is adni. Socrates ugyan helyesen mondja, hogy
az a dicsőséghez legközelebb eső és mintegy megkur-
titott út, ha mindenikünk arra törekszik, hogy az le-
gyen valósággal, kinek tartatni akar. Ha vannak, kik
színlés, hívságos képmutatás s nemcsak hazug beszéd,
hanem hazug arc által is állandó dicsőségre vélnek
szert tehetni, roppantul csalódnak. A való dicsőség
gyökereket ver és sarjadékokat hajt: minden, ami mes-
terkélt, virág gyanánt hamar hull le; ami színlésen
alapul, nem lehet tartós.*

Cicero.

Védekezés a tankok ellen.

Írta: **POLITOVSKY VILMOS** alezredes.

A harckocsi vagy tank, hála Trianonnak, nálunk
még teljesen ismeretlen valami. Pedig háboru esetén
nemcsak az ellenfél légi és vegyi fegyvereinek vagyunk
védtelenül kitéve, hanem tankjainak is.

Minden fegyver ellen a legjobban hasonló fegy-
verrel lehet védekezni. A harckocsinál ezen teoria
nem áll ugyan fenn, de mivel számunkra Trianon
eltiltotta a harci repülőket, hadi vegyszereket, tanko-
kat és az azok kivédésére szükséges speciális tüzér-
séget is, csak semleges módon védekezhetünk a nekünk
tilos fegyvernemek ellen.

Semleges védekezést csak akkor lehet eredménye-
sen végrehajtani, ha — legalább nagyjából — ismer-
jük azt, ami ellen védekezni kell. Míg a légi és vegyi
háboru kérdését úgy a szakirodalom, mint a napisajtó
is eléggé gyakran szellőzteti, addig a harckocsiról csak
ritkán hallani valamit.

A légi és vegyi háboru lehetőségei mindenkit érde-
kelnek, mert hatásainak az egész lakosság ki van téve,
repülőgépet pedig ugyszólván naponta látunk, legalább
is a légiposta vonalak mentén. A harckocsi ellenben
tisztán katonai hadiszerszám, melyből eddig Magyar-
országon egyetlenegy darab sincsen, ámbár utólag ne-
künk is megengedték, hogy néhány harckocsit tartsunk,
ha másért nem, azért, hogy az entente-hatalmak keres-
senek valamit rajtunk, mert másutt nem bírjuk be-
szerezni, csak náluk.

Számunkra a tankok csakis csendőrségi vagy rend-
őrségi szolgálatban zendüléseknél, stb. és tanulmányi
célokra jöhetnek tekintetbe. A nem korlátozott államok
felkészültségével szemben háboru esetén az engedélye-
zett féltucat harckocsi még akkor sem számítana, ha
egy tucat volna. Ma a világ legjobb harckocsi típusa
a cseheké, melyből 1928 folyamán már 240 darabjuk
lesz készen. Es ez csak Csehország! Hol vannak vagy
lesznek nemsokára a többiek?

Miután egy jövő háboruban okvetlenül dolgunk
akad az ellenfél tankjaival is és azok ellen úgy sem
állíthatnánk ellentankokat még ha lennének sem, kény-
telenek leszünk a harckocsi elleni passzív védekezés
problémájával foglalkozni. Mielőtt ezzel rendszeresen
foglalkoznánk, szükséges lesz a tankok harci modorá-
val megismerkedni.

Bevezetésül csak annyit, hogy a harckocsi — vagyis
angol szülei szerint a tank — az állásharcnak köszöni
eredetét, azaz helyesebben annak a hadicélnak, amely
mindenáron át akart törni az ellenfél megerősített
vonalán.

A harckocsi azóta túlnőtt önmagán és teljesen
önálló fegyvernemmé fejlődött ki. Fejlődése semmi-
esetre sincs befejezve, mert harcászati alkalmazható-
sága még nincs háboruban kipróbálva, tehát tisztán
csak elméleten alapszik, miért is alkalmazása az álta-
lános elfogadott elv szerint egyelőre még a gya-
logságra támaszkodik, éppugy, mint annak idején a
tüzérségé.

Harckocsival tehát csakis gyalogság kíséretében
fogunk találkozni.

A szabad államok hadgyakorlatain sok helyütt
próbálták ki a harckocsik taktikai alkalmazhatóságát
a terepen. Mindenütt a gyalogcsapatokhoz voltak be-
osztva, ami igazolja azt a felfogást, hogy a harckocsi

— legalább egyelőre — csakis a legszűkebb együttműködésben a gyalogsággal alkalmazható. Egyik kiegészíti a másikat, de pótolni egyik sem bírja a másikat. Ennélfogva a harckocsit önálló fegyvernemnek kell tekinteni.

E közös alapfelfogásból kiindulva azonban a felfogások nagyon szétágaznak, ami a két fegyvernem számbeli arányát és még inkább, ami az együttes taktikai alkalmazását illeti. Az utolsó hadgyakorlatok tapasztalatai némi rendszert teremtettek ezen felfogások körül.

A harckocsi anyagi sajátosságai, hatási képességei, hiányosságai, mozgékonyasága, támadási értéke, használhatóságának ritmusa, együttműködése más harckocsikkal és a gyalogsággal, drágasága és nehéz utánpótlása megannyi faktor, melyeket a parancsnoknak ismernie kell, ha az alárendelt harckocsikat helyesen akarja felhasználni.

A felsorolt faktorok nemcsak a harckocsi alkalmazásának módjára engednek következtetni, hanem egyzersmind rendkívül korlátozzák azt. A harckocsit tehát nem használhatja senki egyéni felfogása és tetszése szerint, mert annak használhatósága — legalább egyelőre — nagyon szűk keretekre szorítkozik és szigorú törvényeknek van alávetve s ez a védekezést lényegesen megkönnyíti.

A harckocsi páncélozott hadiszer, amely hivatva van az ellenség tüzérségi és nehéz gépfegyverállásait közelharcban megtámadni és harcon kívül helyezni a célból, hogy az utána özönlő gyalogságnak egyengesse az előnyomulást.

A harckocsi tehát nem önálló hadicélt követ, hanem más fegyvernemet szolgál — a gyalogságot —, melynek rögtön kéznél kell lennie, hogy az elért eredményt kihasználhassa; mert az ellenfél tüzerejének letörése csak átmeneti lehet. Ebből magyarázható a harckocsik szükségszerű szoros együttműködése a gyalogsággal.

Ezen együttműködés nem olyképp értendő, hogy egymás mellett végzik a támadást az ellenfél állásai ellen, hanem, hogy a harckocsik csak ott lépnek akcióba, ahol a gyalogság első vonala nem képes tovább előrehatolni. Ily esetekben a harckocsik feladata egyedül előretörni és az akadályokat a gyalogság elöl elhárítani; mert ha a gyalogság egyidejűleg mehetne előre a harckocsival, akkor az utóbbira semmi szükség sem lenne.

A gyalogság parancsnoka megjelöli kívánságait, melyeket a harckocsik parancsnoka önállóan old meg. Az egésznek a parancsnoka pedig arra ügyel, hogy a harckocsik tulságosan el ne távolodjanak, vagyis hogy az összefüggés a gyalogsággal el ne vesszen. A harckocsik tehát állásból állásba vezetik a gyalogságot.

Ezáltal a gyalogság harcászati alkalmazása nincsen semmiféle változásnak alávetve. Vagyis a gyalogság nem a harckocsik oldalán megy előre, hanem akkor, ha azt az ellenséges tűz megengedi, akár a saját tüze, akár a tüzérség vagy a harckocsik birták azt gyöngülésre vagy elhallgatásra. A harckocsi szereplése eszerint nem teljesen önálló, hanem csakis egy akciónak kiegészítő része; míg a gyalogság harca teljesen önálló, de lényegesen meg van könnyítve a harckocsik működése által. Semmiesetre sem szabad azt képzelni, hogy a harckocsik minden munkát elvégeznek, a gyalogság pedig csak utánuk sétál.

A harckocsik feladata immár teljesen világos. Ott

lépnek akcióba, ahol a gyalogság akadályra akad az előmenetelben, hogy az akadályokat elhárítsák. A harckocsiosztag azonban meglehetősen nehézkes szervezet, amely nemcsak nehezen mozog és nehezen tájékozódik, hanem nehezen is irányítható, amint a terep nem teljesen sík és áttekinthető. Ilyen terepen tehát mindenestre kerülni kell vele a találkozást és oly terepet kell választani az ellenállásra, amely már egymaga is nagy akadályokat gördít a harckocsik mozgása, működése és irányítása elé és amelyet az ellenfél tankjai a saját hazájukból lehetőleg nem ismernek.

A harckocsik legnagyobb gyöngéje a nehéz tájékozódás. Harckocsiból csak igen nehezen lehet az ellenfél tüzérszkeite felkutatni, ha azok nem tűnnek szembe. Ennélfogva jól rejtett tüzérségi vagy gépfegyverállások mellett a közvetlen közelben is ártalmatlanul elroboghatnak, ha a véletlen nem jön segítségükre. A passzív védekezés egyik legfontosabb tényezője tehát a tényleges tüzérségi és gépfegyver állások leplezése; cselállások felállítása lehetőleg veszélyes helyeken, mint szakadékok partján, kőbányák szélén, ingoványok mögött stb.; végül az állások változtatása előkészített más állásokba a harckocsik támadása alatt, ha azok támadási iránya a saját tüzérséget vagy gépfegyverosztagekat veszélyeztetné.

De a legnagyobb gyöngéje a harckocsi egységek nehéz, sőt eléggé fedett terepen ugyszólván lehetetlen irányítása a parancsnok által. Minél nehezebb a terep, annál közelebb kénytelenek a harckocsik együtt maradni, hogy el ne veszítsék az összeköttetést egymás között és segítségükre lehessenek egymásnak; ennélfogva akcióképességük mind szűkebb keretekre szorítkozik és annál könnyebb előlük kitérni.

A harckocsikat nagy egységekbe egyesíteni nem látszik célszerűnek, éppen az irányítás rendkívüli nehézségei miatt. Ennélfogva harckocsik fellépésére csak kisebb csoportokban kell számítani, ami a kitérést előlük megkönnyíti. Még inkább megkönnyíti a tankok elleni harcmodort az a körülmény, hogy azok nem távolodhatnak el messzire a gyalogságtól, ennélfogva bizonyos távolságon kénytelenek visszafordulni.

Az ellenfél tüzelése által támadásában megtorpant gyalogság előreküldi a harckocsikat az akadályok leküzdésére. Amint a harckocsik működése következtében az ellenfél tüzelése gyöngül vagy megszűnik, a gyalogság folytatja a mozgást előre.

Ez az általánosan elfogadott harcászati irányelv, amely azonban valódi értékére még nincs és nem is lehet kipróbálva, mert a hadgyakorlatok nem tükrözik vissza az egyedül fontos mozzanatot, vagyis az ellenséges tűz leküzdését. Ennélfogva a harckocsik és gyalogság harcászati helyes összeműködését nem lehet gyakorolni és a két fegyvernem minden teória dacára is egymás előtt teljesen idegen marad addig, amíg nem üt a valóság órája. Ez a fogyatékoság a tank elleni védekezésnek egy további előnye, melyet ügyesen alkalmazott taktikázással előnyösen ki lehet használni, amennyiben az ellenfél tankjainak megtévesztésével, a tűz időnkénti beszüntetése által az ellenfél gyalogságának megtévesztését is össze lehet kötni. Egy ilyen módon többször törbeccalt gyalogság nem egyhamar fog a saját tankjaiban megbizni.

Harckocsikat csak ott lehet vagy kell alkalmazni, ahol gyors előmenetel lehetséges vagy szükséges. A harckocsik fellépése lehetőleg meglepetésszerűen tör-

Amit vissza kell szereznünk: Trencsén vára.

ténjék, nehogy az ellenfélnek ideje maradjon ellenük — elsősorban tüzérségével — eredményesen védekezni.

A mai felfogás szerint harckocsik nem alkalmazhatók lépcsőzetesen, — harckocsi-tartaléknak sincs semmi értelme — hanem az összes harckocsikat egyszerre kell harcba vetni. Harckocsi-támadásnál ugyszólván csak az első félóra a mérvadó. A meglepetés, az előidézett zavar és megrettenés biztosítja számára az eredményt. Ez az elv már magában foglalja az ellene alkalmazható ellenrendszabályt is, amennyiben már a harcterep megválasztásánál tekintettel kell lenni arra, hogy az ellenfél tankjai ne mozoghassanak könnyen, tehát meglepetésről szó ne lehessen.

Az eddig rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy egy 4 nehéz egységből álló harckocsiosztag nyílt terepen teljesen szabad mozgás mellett kb. 400 m. széles sávot képes végigseperni; fedett terepen sokkal keskenyebbet. Egy zászlóalj arcvonala előtt tehát több osztagot kellene alkalmazni, ha tekintetbe vesszük, hogy az ellenfél nem egy helyen tartja egész tüzerejét összpontosítva. Mivel a mai körülmények között még egy hadsereg sem rendelkezik oly tekintélyes harckocsi tömegekkel, hogy egy zászlóalj minden századát el tudná látni egy-egy harckocsi-szakasszal, nem kell többre számítani zászlóaljankint egy-egy osztagnál.

Tekintve a harckocsiosztag lökötaktikáját, amely rendszeren csak egy irányban tör elő és vonul ismét vissza, a mögötte előnyomulni kívánó gyalogság visszatartására elegendő egy oldalt felállított gépfegyver vagy tüzérkülönítmény, amely nem fekszik a harckocsik előtörésének vonalában. Ily különítmények különben a harckocsikat oldalba támadva visszavonulásra is kényszeríthetik, mielőtt a kitűzött célt elérhették volna, mert minden harckocsinak van érzékeny része.

Ennélfogva minden katonának ismernie kell legalább azon harckocsik szerkezetét, amelyek ellen előreláthatólag majd harcolnia kell.

Harckocsik nem állhatnak szakadatlanul szolgálatban, mint a többi fegyvernem. Bizonyos idő múlva a személyzet kidől, mert a testi igénybevétel összehasonlíthatatlanul nagyobb mint bármely más fegyvernemnél. Azonkívül a kocsik is aránylag csak rövid ideig használhatók mindenféle utánpótlás, alapos külső és belső tisztítás nélkül, ami csak lőtávolon kívül eszközölhető és meglehetősen sok időt és fáradságot vesz igénybe, eltekintve a netalán szükséges javításoktól, melyek külön néhány napig is eltartanak.

A harckocsik emellett olyan drágák, gyorsan elhasználódnak és oly nehezen pótolhatók, hogy minden parancsnok kétszer is meg fogja gondolni, mielőtt fölöslegesen használná fel őket.

A harckocsi fejlődése mint harci eszköz, amint mondottuk, távolról sincs befejezve. A tuldrága, nehéz tankok helyett mindinkább könnyebb típusokat építettek, míg végre az angolok az »egyember« típusnál állapodtak meg. Hogy melyik típus lesz a végleges megoldás és hogy a különböző harci céloknak megfelelően különböző típusok lesznek-e véglegesen bevezetve, az egyelőre nyílt kérdés.

A tankiparral párhuzamosan fejlődik a tank-elleni gyalogsági-tüzérség, a harckocsi azon tulajdonságából kiindulva, hogy nem lehet ellene ugyancsak harckocsival harcolni, mert az anyag túl drága. Így pl. el sem lehet képzelni egy tanktámadás megakadályozását ellentanktámadással, mert az oly súlyos anyagi áldozatokat követelne, melyek az elérhető céllal semmi arányban sem állanak; egy harckocsi-támadás visszaverésére meg-

felelő lövegü és ügyesen elhelyezett tüzérséggel sokkal egyszerűbb, olcsóbb és biztosabb.

Harcokcsik ellen tehát tüzérséggel, de főleg a terep helyes megválasztásával, a tüzállások ügyes elosztásával és leplezésével, cselállásokkal és idejekorai kitéréssel védekezünk.

A polgári és katonai ügyész szerepe a bűnügyi nyomozásban.

Irta: Dr. CZIÁKY FERENC hadbíró őrnagy

A napilapok hasábjain az állami rendőrség budapesti főkapitányi állásának betöltésével kapcsolatban olvassuk, hogy a budapesti állami rendőrség gyakorlatában a bűnügyi nyomozások eddig követett rendszere némi módosításon fog keresztül menni. Olvashattuk, hogy a kir. ügyészségnek a bűnügyi nyomozások körül az állami rendőrséggel együttesen kifejtendő tevékenysége és a köztük levő kapcsolat szorosabbá és ennek folytán a kir. ügyészségnek a rendőrhatalomnál irányító hatása a jövőben közvetlenebbé válik. Ezek után nem lesz talán ránk, csendőrökre nézve érdektelen, ha ennek kapcsán a bűnügyi nyomozások természetrajzával kissé közelebbről foglalkozunk.

Válasszuk ketté a polgári és a katonai büntetőbíró-ság hatáskörébe tartozó büncselekmények nyomozását és foglalkozzunk először az elsővel, hogy ezután megvilágíthatjuk az utóbbit és így megismerhessük a kettő közötti különbséget.

1. A polgári büntetőbíró-ság hatáskörébe tartozó és annak elbírálása alá eső büncselekmények kinyomoztatásának feladata a kir. ügyészségé. Találó kifejezéssel úgy szokták jellemezni a kir. ügyészség hatáskörét, hogy az ügyész »a nyomozás ura«. Az ügyészség tehát az államnak az a szerve, amelyiknek joga és egyben kötelessége is a tudomására jutott és hivatalból üldözendő büncselekmények esetén a nyomozás elrendelése, irányítása, megszüntetése, avagy a nyomozás eredménye alapján a vádemelés. A kir. ügyészeknek ez a joga az államhatalomtól kapott *eredeti* jog, mely azzal a kötelezettséggel jár, hogy adandó alkalmakkor ezzel a jogával egyrészt élni köteles, másrészt e jogával visszaélnie nem szabad. Utóbbi más szóval azt jelenti, hogy e jog gyakorlása körül feltétlenül be kell tartania a bünvádi perrendtartásnak azokat az intézkedéseit, amelyeket ezen eljárási jogszabály szigorúan előír. A bünvádi üldözési jog tehát nem olyan fegyver a kir. ügyészek kezében, amivel önkényesen élhetnek és az állampolgárok személyes szabadságát, lelki és fizikai nyugalmát tetszésük szerint zavarhatják, hanem olyan fegyver, amivel az állam rendjének, a polgárok békés együttélésének a védelmét kell szolgálniuk és minden olyan támadást el kell háritaniuk, ami a jogrendet sérti vagy veszélyezteti.

A kir. ügyészek azonban ezen jogukat nem fizikai közvetlenséggel gyakorolják. Ez alatt azt értem, hogy a nyomozásban — a gyorsított eljárás körébe tartozó kivételtől eltekintve — nyomozati tevékenységet aktív és közvetlenül nem fejtenek ki, hanem csak irányítják és szellemileg ellenőrzik a nyomozó hatóságok és közegek aktív nyomozati tevékenységét. A kir. ügyészeket ezen munkájuknál a jogrend fentartásának magasabb nézőpontja hatja át és mint jogászilag képzett, a büntetőtörvény és egyéb büntető jogszabályok tételes intézkedéseit ismerő államhatalmi szerv, az eljűk került

konkrét esetekben azt vizsgálják, vajjon az a cselekmény, ami tudomásunkra jutott, a büntető jogszabályok értelmében bünvádilag üldözhető-e vagy sem? Továbbá — ha erre a felvetett kérdésre igenlegesen alakul ki a meggyőződésük — azt vizsgálják, vajjon a kérdéses cselekmény a fennálló büntető jogszabályok melyikét valósítja meg, a nyomozást irányító tevékenységük pedig arra irányul, hogy a nyomozó hatóságok és közegek útján mindazon ténykörményeket felderítsék, amik annak megállapítására szükségesek, vajjon az elkövetett cselekmény az államhatalom akarata szerint büntetendő-e vagy sem, ha igen, az milyen büntető jogszabályt sértett meg és hogy a cselekményt elkövető egyén büntetőjogilag felelősségre vonható-e vagy sem?

Ebből látjuk, hogy az ügyész munkája bizonyos elméleti magas ágról nézi a cselekményt és kizárólag szellemi tevékenység s azt az a törekvés hatja át, hogy az állam törvényes akarata érvényre juthasson.

Ezzel szemben a nyomozó hatóságok és közegek azok, akik a nyomozást tulajdonképpen fizikai értelemben végrehajtják.

A Bp. 84. §. 3-ik bekezdése előírja, hogy a rendőri hatóságok és közegek kötelesek a kir. ügyész megkeresésének, illetőleg utasításának feltétlenül eleget tenni, a tényállás megállapítása, a tettes és a részes kipuhatólása, valamint a bűnjeleknek és bizonyítékoknak megszerzése körül eljárni és intézkedéseikről, valamint annak eredményéről a kir. ügyészséget értesíteni. Ezen törvényes intézkedés adja meg a kir. ügyészségeknek és a bűnügyi nyomozást végző hatóságoknak és közegeknek egymáshoz való viszonyát. Leszögezi a hatásköröket és megadja e munkakörre nézve a jogok és kötelességek egyensúlyát.

A Bp. 85. §-a előírja, hogy kik a rendőri hatóságok és közegek; e törvényszakasz második bekezdésének utolsó mondatából pedig megtudjuk, hogy a csendőrség altisztjei és legénysége e tekintetben a rendőri közegek közé tartoznak, ennél fogva a kir. ügyészségeknek a bűnügyi nyomozásokra vonatkozó intézkedéseit és irányító utasításait illetően engedelmeskedni tartoznak.

Mi folyik ebből az engedelmisségi kötelességből? A felelősség kérdésének olyan helyzete, hogy az ügyész felelős az általa elrendelt és irányítása alatt álló nyomozásért.

A továbbiakban az érdekelhet bennünket, hogy mi-ben különbözik ezen rendőri (csendőrségi) nyomozás a kir. ügyészség nyomozati tevékenységétől és mi a természetrajza a csendőr járőrök által végzett u. n. rendőri nyomozásnak?

A csendőrörsök és azok járőrei a körletükbe eső területeken elkövetett büntetendő cselekményekről rendszerint sokkal korábban értesülnek, mint a kir. ügyészségek, ennél fogva ők azok, akik az első nyomozati tevékenységet bevezetik és a kivizsgálást lefolytatják, még mielőtt az illetékes kir. ügyész arról értesült volna. Utóbbi sokszor csak a csendőrörs által hozzá betérjesztett feljelentésből, illetve tényvázlatból értesül az elkövetett büntetendő cselekményről és arról, hogy annak elkövetésével ki vagy kik gyanúsíthatók.

A csendőrörs, mihelyt a büncselekmény tudomására jut, azonnal kivezenyi járőrét a helyszínére, ahol elébetáru az élet egy részlete. Elsősorban érintkezésbe lép a sértettel, ennek előadásából és a helyszínen eszközölt megállapításokból a közvetlen szemlélet és megfigyelés teljes intenzívásával alakul ki előtte az első kép. Látja a helyet, ahol a büncselekményt elkö-

vették, esetleg az eszközöket, amikkel a tettes dolgozott. A nyomozó csendőrre rendszerint egyénileg is hatást gyakorol az a hátrány, amit a bűncselekmény elkövetése folytán a sértett elszenvedett és ezen lelki hatás alatt állva, indítja meg a nyomozást. A további munkájánál lényegesen megkönnyíti tevékenységét az a tény, hogy a helyi viszonyokkal ismerős. A tárgyi és személyi viszonyok ismeretében azután a logikai következtetés segítségével támpontot nyer a tekintetben, hogy milyen irányban indítsa meg a nyomozást s hogy kit vagy kiket gyanúsítson a bűncselekmény elkövetésével. Segítségére van a nyomozó csendőrnek e tekintetben a helyszínen levő érdektelen lakosság magatartása és érdeklődése is. Sajátságos jellemvonása ugyanis az embereknek, hogy közvetlenül a bűncselekmények elkövetése után száz százalékos igyekezettel a sértett mellé állnak és buzgón igyekeznek a nyomozás munkájában a csendőrt adatok szerzésével, megfigyeléseik elmondásával és a bűnjelek előkeresésével támogatni. Ha azután a járőrnek sikerült a tettest kiderítenie és elfognia, úgy a helyszínen levő lakosság elbeszéléséből kidomborodnak azok a körülmények, amik a sértett és a tettesek közti viszonyt feltárják és így megmutatják azokat az időbeli előzményeket, amik egyrészt magyarázatát adják a bűncselekmény létrejöttének, másrészt a cselekmény elkövetésének mozgató rugóit.

Vagyis a rendőrhatósági s így közelebbről a csendőrségi nyomozás során a nyomozóközegek előtt feltárul az életnek egy tragikus jelensége és előttük úgy játszódik le, illetve úgy alakul ki a bűncselekmény egész képe, mintha azt színpadon vagy mozivásznonra vetítve játszanák le előttük.

Amíg tehát a kir. ügyészség nyomozást irányító tevékenységét főként az jellemzi, hogy az tisztán szellemi tevékenység, mely magasabb nézőpontról, iratszerűleg bírálja el a bűncselekményt, addig a nyomozást teljesítő rendőrhatóságok és közegek s így nálunk a csendőrről a bűncselekmény mögött az élet felvonulását látják. A csendőrség nyomozati munkájában tehát a fizikai és a szellemi tevékenység a helyi viszonyok ismeretével és az élet közvetlenségével párosulva jelenik meg.

Amíg a kir. ügyész nyomozást irányító tevékenységével azt nézi, vajjon az államhatalmi érdek kívánja-e az üldözést, vajjon az elkövetett cselekmény miféle törvényszakaszokat sért meg és vajjon a beszámíthatóság kérdése vitán felül áll-e, addig a nyomozó-csendőr előtt az élet közvetlen szemléletében bontakozik ki az a kép, amely mögött egy falu társadalmának megrázkódtatását, a sértett kárát vagy a közvélemény felháborodását látja és érzi. Ezért van az, hogy nyomozó csendőrök feljelentéseiben a sértett kára és a subiekvizismus rendszerint jobban előtérbe nyomul, mint az a bűnvádi eljárás későbbi szakában a kir. ügyészség vádiratában vagy a büntetőbiróság főtárgyalása során tapasztalható. Mert hiszen a kir. ügyész a bűnügyben szereplő személyeket igen sok esetben csak akkor látja először, amikor azok a főtárgyaláson megjelennek, hogy ott vádlottak, sértettek vagy tanuk gyanánt szerepeljenek.

A polgári büntetőeljárás során még a bíróság is végez egyes olyan nyomozati cselekményeket, amelyek a főtárgyalás során megismételhetők nem lennének, másrészt azok elmulasztása veszéllyel járna s így közvetve az eljárás eredményét veszélyeztetné egyrészt, másrészt pedig azon személlyel szemben, aki ellen e nyomozati intézkedések irányulnak, a személyes sza-

Berlinben a bűnözők elleni védekezés céljából magánlakásokban és az üzlethelyiségekben vészjelző készülékeket szerelnek fel. A jelzések a rendőrségen felállított központba futnak be. A felvevő rendőr pontosan meg tudja állapítani, hogy a jelzést melyik utca melyik lakásából adták le s azonnal válaszol is jelzés útján, hogy a segítség megy.

badágjogok nagyobb mérvű korlátozását jelentik. Eppen azért biztonsági szempontból találta a törvényhozás helyénvalónak és szükségesnek, hogy ezeket az egyes nyomozati cselekményeket ne a rendőrhatóság vagy rendőri közeg, hanem bíróság végezze. Ilyen pl. házkutatás, személymotosás, postai küldemények lefoglalása, bírósági hullaboncolás, tanuk eskü alatti kihallgatása stb.

Súlyosabb bűncselekmények esetében a nyomozás helyébe a vizsgálat lép, amit a kir. ügyész indítványára a vizsgálóbíró rendel el és személyesen fogantat. Ezen vizsgálatokat általában két vonás jellemzi: a birói alaposság és a legteljesebb írásbeliség.

A fentiekben vázoltam a polgári bíróságok hatáskörébe tartozó bűncselekmények kinyomozásának természetrajzát.

A legújabb időkben vita tárgyát képezi az az óhaj, hogy a bűnügyi nyomozás tökéletesebb keresztülvitele érdekében az állami rendőrség körében külön igazságügyi rendőrség szerveztessék a franciaországi *police judiciaire* mintájára, továbbá, hogy a kir. ügyészség és ezen igazságügyi rendőrség közt a viszony a mainál sokkal közvetlenebb, az összeköttetés és együttműködés pedig a mainál sokkal bensőbb és gyorsabb ütemű legyen.

Nálunk is erősen foglalkoztatja a mértékadó tényezőket az a törekvés, hogy a csendőrségen belül

külön bűnügyi nyomozóosztály állittassék fel, amely a bűnügyi nyomozásokra különösen kiképzett és az eddigi tapasztalatok szerint a nyomozáshoz különös hajlammal és rátermettséggel bíró csendőrökből állana és modern technikai felszereléssel rendelkezne.

Hogy ezen törekvéből mi és milyen mérvben fog megvalósulni, azt a jövő fogja megmutatni, annyit azonban éreznünk lehet az eddigiekből is, hogy a bűnügyi nyomozás rendszerében a fejlődés elkerülhetetlen.

2. A katonai (honvéd) büntető biráskodás alá tartozó bűncselekmények kinyomozásának, vagyis a katonai bűnügyi nyomozásnak rendszere és természetrajza az alábbiakban vázolható:

Amíg a polgári büntetőeljárásban a fentiek során azt láttuk, hogy a nyomozás ura az ügyész s hogy az ügyésznek ezen joga eredeti és közvetlen, addig a katonai (honvéd és csendőr) ügyészeknek bünvádi üldözési joguk nincs.

A katonai (honvéd és csendőr) igazságszolgáltatásban a bünvádi üldözési joggal nem az ügyészek, hanem a magasabb parancsnokok (nálunk a csendőrség felügyelője és a csendőrkerületi parancsnokok) vannak felruházva, akik ezen jogukat, mint parancsnoki állásuk egyik hatalmas jogát, a legfelsőbb haduról nyerik.

Ebben a rendelkezésben két elv jut gyakorlati érvényre.

Először is annak a magyar jogtörténelmi elvnek ezeréves folytatódását láthatjuk benne, amely azt jelentette, hogy a biráskodási jog mindenkor királyi felségjog volt és hogy a bírák e tisztükkel együtt járó jogokat a felségtől átruházottan kapták és a felség nevében gyakorolták. Másrészt ezen hatalmas jogban annak a felelősségnek a kiegyenlítése nyilatkozik meg, amely azt mondja ki, hogy magas parancsnoki állások betöltői a vezetésükre bízott kötelek feyelméért felelősek. A bünvádi üldözési jog tehát az ezzel felruházott parancsnokok egyéni felelősségének természetes velejárója és folyománya.

A katonai ügyészek a bünvádi üldözési — röviden illetékes parancsnoki — jogukkal felruházott parancsnokok mellé beosztott olyan jogtudó szakközegek, akik lehetővé teszik, hogy az illetékes parancsnokok e jogukat gyakorolhassák.

A katonai büntető eljárásban tehát »a nyomozás ura« nem az ügyész, hanem az illetékes parancsnok. Ő adja ki ügyészének az utasítást a nyomozó eljárás megindítására, kiterjesztésére, felfüggesztésére, megszüntetésére és a vádemelésre.

Ezen joggal, mint hatalmi tartalommal bíró erővel kétféle kötelezettség jár együtt:

Először is a törvény kifejezetten köteletségévé teszi az illetékes parancsnoknak, hogy minden olyan esetben, amikor a katonai büntetőbiráskodás körébe eső és hivatalból üldözendő cselekmény tudomására jut, az eljárást azonnal megindithassa, másodsor pedig előírja, hogy ezt ügyészének igénybevételével kell tennie.

Gyakorlatilag a bünvádi üldözési jog úgy érvényesül, hogy a feljelentés beérkezte után az ügyész illetékes parancsnokának előterjeszti a bünvádi üldözés módjára vonatkozó törvényszerű indítványát, amit a elfogadva, utasítást ad ügyészének az eljárás lefolytatására. Az ügyész kötelessége azután az eljárást a katonai büntetőeljárás rendelkezéseinek betudásával lefolytatni.

A katonai ügyészek bűnügyi nyomozása mögött tehát illetékes parancsnokuk felhatalmazása és tör-

vényszerű utasítása rejlik s az ügyészek ezen utasításnak csak szakszerű végrehajtói.

A katonai ügyészeknek a bűnügyi nyomozások körüli tevékenysége abban különbözik a polgári ügyészekétől, hogy az előbbiek nemcsak szellemileg irányítják a nyomozásokat, hanem abban aktíve — hogy úgy mondjam fizikailag — is részt vesznek.

Amíg tehát a kir. ügyész csak *nyomoztat*, addig a katonai ügyész *személyesen nyomoz*.

Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy amíg a kir. ügyészek a rendőrhatalóságoktól és közegektől készen, feldolgozva, jegyzőkönyvekbe vagy feljelentésbe (tényvázlatba) foglalva kapják meg a nyomozás eredményét, addig a katonai ügyészeknek elvileg és az esetek túlnyomó részében személyesen kell a tanukat, szakértőket kihallgatniok; szóval a nyomozás munkáját fizikailag is elvégezniök.

Amíg a kir. ügyészeknek az állami rendőrség jogvégzett fogalmazói kara, szakképzett detektívek és csendőrök állanak rendelkezésükre, illetve támogatásukra, addig a katonai ügyészek csak ritkán nyerhetnek a bűnügyi nyomozásban jártas rendőrhatalóságoktól és közegektől támogatást. Ennek két oka van: először az, hogy a katonai bűncselekmények békében főként a laktanyákban játszódtak le, ahová polgári hatóságok és közegek belépése nem lenne mindenkor a katonai szolgálat és fegyelem különös érdekével összeegyeztethető; háboru esetén a működő hadseregek körében pedig ezt a hadviselés érdeke nem teszi megengedhetővé.

Igaz, hogy a vonatkozó szabályok a katonai (csendőr) parancsnokságoknak és hatóságoknak kötelességükké teszik, hogy a katonai ügyészeket a bűnügyi nyomozások során támogassák és abban közreműködjenek, de nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a csapatok szempontjából ezen közreműködés csak másodrangú szolgálati ténykedés és hogy erre a csapatoknál senki sem kiképezve, sem ezzel szolgálatilag állandó jelleggel megbizva nincsen.

Egyszerűbb esetek kinyomozása simán, mindenféle fennakadás nélkül történik, de már súlyos természetű, nagy jelentőségű, gyorsan elvégzendő bűnügyi nyomozásoknál a katonai ügyészek a legnagyobb nehézségekkel küzdenek és sokszor valósággal képtelenek feladatuknak a törvény rendelkezései szerint mindenben megfelelni.

Ennek az állításomnak alátámasztására legyen szabad gyakorlati megfigyeléséből két esetet kiemelnem.

A két évvel ezelőtt lejátszódott csepeli robbanás kinyomozására katonai részről, mint ügyész, én kaptam utasítást.

Miután kérdéses volt, vajjon a robbanás öngyulladás, véletlen, avagy mások bűnös közreműködése folytán állott-e be és mivel az is kétséges volt, vajjon a tettesek polgári vagy katonai egyének voltak-e, a nyomozást a budapesti állami rendőrség is bevezette és azt mindenféle ügyészi irányítás nélkül végezte. Így találkozott össze az én ügyészi utasításom az állami rendőrség feladatával. E közös feladatunk körében éreztük, hogy az állam érdeke tőlünk gyors, körültekintő és lelkiismeretes, alapos nyomozást vár.

E nagy közös cél eléréséhez azonban mennyivel másként készült fel az állami rendőrség, mint én, az úgy katonai nyomozására utasított ügyész. Mig én egy ügyész helyettesemmel és jegyzőkönyvvezetőmmel együtt hármásban jelenhettem meg a helyszínén, addig az

állami rendőrség részéről egy főtanácsos vezetése mellett 5—6 fogalmazó tisztviselő és 12—14 detektív autókkal és szakértőkkel felszerelve jelent meg és fogott hozzá a nyomozáshoz.

Az állami rendőrség ezzel a nyomozásra felkészült szervezettel szép, gyors és körültekintő munkát végzett, lenyomozva mindazon utakat, amiken a gyanu elindulhatott és felderítve a számbajöhető összes lehetőségeket.

En éreztem, hogy a fizikai nyomozás elvégzéséhez szükséges felkészültség hiányában csak a rendőrség munkájának figyelembevételével és az irányítást végzett rendőrtisztviselővel való szellemi együttműködéssel tudhatom feladatomat megoldani. A rendőrség segítségével nélkülünk magunkra hagyottan csak hiányos, nehézkes nyomozást tudunk volna mi, honvédugyészek végezni.

A másik esetet a harctéri igazságszolgáltatás köréből hozom fel. 1914 október végén egy — népf. hadtápszázalóaljából igen primitív módon felszerelt — hadosztályhoz vonultam be, mint hadbíró, a bukovinai orosz frontra. Az igazságszolgáltatási feladatok megoldására hivatott hadosztálybírórajtam kívül egy népfölkelő jegyzőkönyvvezetőből állott, aki polgári életében Erdélyben gör. kel. néptanító volt és a magyar nyelvet is rosszul beszélte.

Bevonulásom után pár napra volt a karapceui ütközet. Ebből az ütközetből az egyik román nemzetiségű zászlóaljunk az ellenséges ágyutüztől megijedve fegyverét eldobta és szétfutott. A hadosztályparancsnok, mint illetékes parancsnok, az egész zászlóalj ellen szükségesnek találta a rögtönítelő eljárás megindítását, hogy a fegyelem fentartassék és a jövőben hasonló cselekmény meg ne ismétlődjen. Az én ügyészi feladatokat képezte volna a rögtönítelő eljáráshoz szükséges előkészületek megtétele. Az előkészítéshez a törvény (1912:XXXIII. t. c., a kbp. 438. §-a) 48 órát ír elő azzal a megszorítással, hogy ha ezen idő alatt a rögtönítelő eljárás előkészítése meg nem történhetik, úgy a rögtönítelő eljárás meg nem tartható, hanem rendes eljárásba kell az ügyet átvinni. Másrészt a bünvádi eljárás alapelvét képezi, hogy a büntetőjogi felelősség nem tömeg, hanem egyéni felelősség és hogy minden terhelt a terhére rótt tette nézve egyénileg, személyesen hallgatandó ki. Ez viszont a zászlóalj minden egyes katonájának — tehát kb. 300 embernek — terheltkénti kihallgatását tette kötelességemmé, amit magamnak személyesen kellett elvégezniem. Végül figyelembe kellett vennem még azt az alapelvet is, hogy a terhelték javára és terhére eső ténykörülményeket és bizonyítékokat egyenlő gondossággal szerezzem be, mert hiszen a kbp. 441. §. 3-ik bekezdése előírja, hogy a honvédugyész kötelessége a tárgyaláshoz szükséges bizonyítékokat előteremteni, főleg a sértettet, a tanukat és a szakértőket közvetlenül megidézni vagy elővezetésük iránt gondoskodni. Végül a védelem kötelességét sem lehetett figyelmen kívül hagynom. A hadosztálynál tábori csendőri szervezet kiépítve nem volt, a hadihelyzetünk azt sem engedte meg, hogy ügyészi kiségitőszolgálat céljaira egyik zászlóaljtól tisztet rendeltessek ki. A kbp. 441. §. utolsó bekezdése előírja, hogy az egyes terhelték ellen az eljárás leg-hosszabb tartama — ideértve az ítélkezést is — háromszor huszonnégy óra, mely időpont a terheltéknek a rögtönítelő bíróság elé állításától számít. Ugyanott azon törvényes rendelkezés is olvasható, hogy »ha ezen határidő be nem tartható, úgy a rendes eljárás indul

A bűnözők elleni védekezés kiépítése Berlinben. A rendőrszemet a jelzőközpont telefonon értesíti, hova kell segítségül sietnie.

meg«. Vagyis ebben az itt említett esetben a technikai felkészültség hiánya miatt lehetetlenné vált a törvény rendelkezéseinek betartása mellett a rögtönítelő eljárás lefolytatása. Ez viszont pillanatnyilag úgy hatott, mint a tábori igazságszolgáltatás fiaskója.

Ez a két példa, azt hiszem, elég szemléltetően mutatja, hogy a katonai ügyész szerepköre mennyire más, mint a polgári ügyészé. Megmutatja azt is, hogy a bűnügyi nyomozás milyen más természetű e két igazságszolgáltatási körben.

Végül még rá akarok mutatni arra is, hogy — amint a polgári igazságszolgáltatás körében a nyomozás és a vizsgálat képezik az előkészítő eljárás két lényeges részét — a katonai igazságszolgáltatás körében a nyomozó eljárásnak két fajtáját különböztethetjük meg: 1. az ügyészi és 2. a bírói nyomozó eljárást.

Láttuk a fentiek során azt is, hogy míg a katonai ügyészek nyomozó tevékenysége a polgári nyomozás során ismertelelt rendőrhatalósági és ügyészi tevékenység egyesítéseként jelentkezik, addig a katonai bírói nyomozás tökéletesen azonos a polgári eljárásban ismert vizsgálóbírói vizsgálattal.

A fejlődés várható irányát kutatva az az érzsünk, hogy a jövő háborújában a katonai igazságszolgáltatás csak úgy fog tudni feladatának megfelelni, ha a katonai és tábori csendőrségi szervezet kiegészítést nyer, illetve ezen szerveknek az igazságszolgáltatási szervekkel (tábori bíróságokkal) leendő összműködését biztosítani tudjuk.

Portyázás.

A képviselőházban egyik képviselő szavát az oktalanságot, ami a fővárosban a szilveszteri éjszakákon folyik. Hány szegény gyermeket lehetne felruházni — mondotta —, hány nyomorgó embernek vehetnék le vállairól a gondot, ha a tíz-huszezer üveg pezsgő árát ezeknek juttatná. A felszólaló képviselő természetesen vidéki volt. Válaszképen egy fővárosi képviselő azonnal nekiment a vidékinek, hogy azok bizony ne beszéljenek, mert ha a fővárosi ember egyszer egy évben ki is rug a hámból, az semmi azokhoz a falusi keresztelőkhoz, lakzikhöz képest, amelyek egyszerre két ökröt s nem tudja hány birkát, sertést és baromfit vágnak le, nem is beszélve a fenéig lecsapolt boroshordók tucatjairól. Így jött a kontra, kontrára a rekontra s a felszólaló képviselő eredeti célja, mely az lett volna, hogy a fölöslegesen költekező ember mea culpázzon és a dözsöléseknek bizonyos határt szabjon, teljesen feledésbe ment s a későbbi vita csak akörül forgott, hogy ki eszik-iszik többet — a városi-e vagy a falusi? Mi lesz a vita következménye? Talán szórakozásaik között tényleg fogják az emberek arra gondolni, hogy a könnyelműen eldobált pénznek egy kis töredékrészt adhatnák nemesebb célokra is? Dehogya! A városi csak annyit fog magának megjegyezni a képviselőházban elhangzott beszédekből, hogy ő reggeltől estig irodában görnyed azért a falusiért, aki majd belefullad a zsírba és három napig lakmározik, ha a leánya férjhez megy, így tehát a legkevesebb, amit megengedhet magának egy pezsgős éjszaka Szilveszterkor. A falusi pedig szintén jogosnak fogja vélni a magafajtájú dáridózást, mert »ő tartja el az államot«, »ővé a föld«, ő dolgozza azt meg és mindenki más léhüto. A lelkiismeret ekként mindkét részen megnyugszik. A városi mérgében kétszer annyi pezsgős palackot fog kidurrogatni Szilveszter éjszakáján. S a falusi? Ha lakodalmat tart, kettő helyett három ökröt fog letaglózni. Csak azért is. Közben pedig a jótékonyságról mind a ketten megfeledkeznek.

*

Gene Tunney a boxolás világbajnoka amerikai matróz. Mint ilyenről azt lehetne mondani, hogy kikötői csapásokban keményedett meg annyira az ökle, hogy öt világ-részben nincs párja. Egyszerre a newyorki rádió szerény modorban elkezd beszélni egy ember a boxolás művészetéről, majd erről áttérve azt kezdi fejtegetni, mennyire fontos a sportembernél nemcsak a testi, de a lelki élet szabályozása is. Nem elég — mondja — naponként ennyi meg ennyi órát csak a test kultuszának szentelni, imádkozni kell és iskolászerűen fejleszteni az emberi erőnyeket, elsősorban a lovagiaságot, a kötelességérzetet és a szeretetet. Ki beszélhet vajjon? — tündötek az amerikaiak, melyik illem és erkölcs tanár? Kiderült, hogy az »illem és erkölcs tanár« maga Gene Tunney volt. Gene Tunney a matróz! A kötelességtudó, az istenfélő — a másik Tunney az csak fantáziakép volt. A kép, amit Tunneyről magunknak alkottunk, itthon készült még abban az időben, amikor jasszegények, városligeti hajóhintás matrózok bujtak tengerészuniformisba és kifent bicskával lestek mindenre, ami az Erény-nyel rokonságban állott. Igazságtalanok voltunk Gene Tunneyel szemben. Őt is azok után itéltük meg, akikhez semmiféle közösség nem fűzi. Tanulság nélkül azonban a por-

tyázásból hazatérni nem akarunk, azért tanulság gyanánt megállapíthatjuk itt is azt a sokat hangoztatott, ismételt igazságot, hogy egyesek után itélik meg az egészet. Mily más képet hordoz az az ember szívében, mily másképpen itél az meg például minket is, aki a csendőrt akkor látta, amikor önfeláldozóan dobta magát megvadult lovak elé, hogy mások életét megmentse, mint az, aki a csendőrt egy váróterem padján elnyulva látta, — puska a szegletben, tollas kalap a földön... mindezek tetejébe talán még a szesz szaga is...

*

Nap-nap mellett bizottságok tanakodnak arról, hogyan lehetne az idegenforgalmat fellendíteni. Ha azután egy külföldi illusztris vendégünk érkezik, elkövetjük azt a hibát, hogy agyonszórakoztatjuk. A napi programját nem ő, hanem egy külön bizottság szabja meg. Az átutazó idegennek arra sem hagynak időt, hogy kipihenhesse magát. Így a szórakozásból kényszer lesz és a célnak az ellenkezőjét érjük el. Így van ez a külföldi politikai, pénzügyi vagy művészi tekintélyességek látogatásánál, akiket küldöttségek fogadnak és kalauzolnak. Mivel azonban akármilyen kevés az idegen, mégsem jut mindegyikre egy külön fogadó-bizottság, a névtelen idegenek ki vannak szolgáltatva agyonszórakoztatás helyett a másik végletnek: a villamoskalauzok, sofförök, portások és más, az idegenekkel szorosabb érintkezésbe kerülő személyek nyers, modortalan viselkedésének, nem ritkán gorombáskodásának. Valamennyire talán nivellálni lehetne a helyzetet, ha a bizottságok valamivel kevesebbet törödnének a külföldi hírességekkel és valamivel többet a sofförökkel, portásokkal, kalauzokkal. Hogy ezek tanulnák meg az idegennel való szíves, türelmes és udvarias bánásmódot. Első esetben az idegen csak akkor menne két cigányzene után a harmadikat is meghallgatni, ha ez csakugyan szíve szerinti óhaj lenne, a második esetben pedig felháborítanók az idegent, hogy minden aggály nélkül meg merje kérdezni a kalauzt, hogy a 14-es kocsira hol kell átszállni.

*

A Trianon szülte helyzet nemcsak a hadsereg, de a népnevelés hiányát is érezteti. Sőt ez utóbbit mindig és mindenütt. Főleg ott, ahol sok a fiatal generációból kikerült alkalmazott. Még a legjobbak is ritkán ütnek meg közülük azt a mértéket, amit annak idején a katonaságtól való kikerülés után a legrosszabbak felmutattak. Katonaságnál nagyra tartották, nevelték az erőnyeket és a formát. Ez az utóbbi jelentős szerepet játszik az emberek egymásközötti érintkezésében. A bekerült nyers, bárdolatlan ujonc egy-két hónap alatt bámulatossá változott ment keresztül. Amikor a katonaságtól a polgári életbe visszatért és foglalkozást, állást vállalt valahol, ő volt a kötelesség és tisztességtudás mintaképe. Ami rossz volt rajta, szépen lehámlott és helyette jót szedett magára. Ma mintha az ellenkezőjét lehetne ennek megfigyelni. Ha a katonai nevelést nélkülöző 20—22 éves legény elkerül valamilyen alkalmazásba, legyen az Máv. vagy Beszkárt, ő is megtanulja egy-két hónapon belül, hogyan kell félvállról, nyeglén, ásitva, nyersen jelelni a hozzá intézett kérdésekre. Az ifjuság nevelésének hiánya állandó panasz, pedig tanárban, tanítóban, szociológusban — hála Istennek — nincs hiány. Népnevelésünkben azonban mindennek dacára is nagyon-nagyon hiányzik az egyik igen fontos tényező — a szolgálatvezető őrmester.

*

Figyelő.

Az úri csibész.

Írta: KOVÁCS X. LAJOS rendőrtörzsőrmeester (Budapest)

Mi rendőrök is élvezettel olvassuk a kezünkbe kerülő Csendőrségi Lapokat, amelynek minden száma csendőr bajtársaink életének és nehéz szolgálatának egy-egy érdekes részletét tárja elénk. Azt hiszem, éppen így nem lesz érdektelen a Csendőrségi Lapok olvasói előtt sem, ha én viszont a fővárosi rendőr életéből írok le itt egy képet, amely külsőségekben talán különbözik a csendőrértől, de a lényege ugyanaz: a közbiztonság érdekének szolgálata szívvel-lélekkel, de karddal is, ha kell...

Volt az őrszoba körletében, valahol az Angyalföldön egy csibész, azaz jobban mondva a sok között egy. Ő is »szajré«-ből élt, mint a többi, bűncselekményeket követett el, szeretőket tartott, akiket, ha a szükség úgy hozta magával, meg-megpumpolt egy néhány pengő erejéig. Természetesen csak olyankor, amikor a »vállalkozások« sehogységek akartak sikerülni. Már pedig enni ilyenkor is kellett, dolgozni nem akart, koldulni alávaló dolognak tartotta, mert az igen megrontja egy vérbeli csibész »renomját«. Ilyenkor tehát a szeretők tartották ki, sokszor kettő-három, de úgy, hogy egyik sem tudott a másikról. Mindezek dacára volt az egyéniségében valami választékosságféle s ezért a csibészvilágban »uri csibész« volt a neve s nagyszámu rendőrismerősei is csak így ismerték.

Az Angyalföld leghirhedtebb negyedében lakott, csupa ugynevezett »jobb fiúk« között, akiknek 3—4 esztendő meg se kottyant s akik között nem is számított valamire való embernek az, akinek egy párszor már meg nem volt lékelve a feje vagy a gyomra s aki már egynéhányszor nem verekedett az őrszemes rendőrrel, illetve még nem ment neki a rendőrkardnak.

Ezen a poszton csak olyan rendőrnek volt maradása, akinek helyén volt a szive s ha kellett, a kardja is. Amint új embert láttak a poszton, első teendőjük volt kipróbálni, hogy »mit tud az új zsarú«.

Az uri csibész kivétel volt. Őt, a társadalom számkivetettjét, akinek bizony nem egyszer gyűlt meg a baja a rendőrökkel s akinek valójában ádáz ellenséget kellett volna minden rendőrben látnia: valami megmagyarázhatatlan vonzalom, hogy ne mondjam szimpátia fűzte a rendőrökhöz. Talán maga sem tudta okát adni, hogy miért, de határozottan a rendőrök embere volt, anélkül, hogy azért kimondott besugó lett volna. Ha a rendőrök nagy ritkán őt is rajtacsípték valamin, mindjárt beismerte a dolgot s nyugodtan sétált befelé arra a pár hónapra, ami várt reá, sőt azt is megmondotta, ami még csak készülöben volt. Nem egy tolvaj és betörő társaságot juttatott így rendőrkézre, minden ellenszolgáltatás nélkül.

Az uri csibész lassankint az őrszoba rendőreinek nélkülözhetetlen emberévé vált, akik csak kötelességből, de sohasem szívesen helyezték lakat alá, mert az volt a meggyőződésük, hogy többet használ a közbiztonságnak, ha szabadon van, mintha le van zárva. Ha új őrszem került a posztra, ő informálta a helyzetről, a veszélyes és kevésbé veszélyes csirkefogókról s azok fortélyairól s mindig igazat mondott.

Haragudtak is rá a főváros összes csibészei, de bánlani nem merték, pedig ő sohasem támaszkodott a rendőrök védelmére, sem nem verekedett. Az egyéniségével, a fellépésével azonban szinte lenyűgöző módon tudott imponálni. Ez a fölényes magaviselet tette őt társai előtt hirhedtté s ezért félték tőle. Mikor pénze volt, választékosan öltözködött s előkelő mulatókban is megfordult. Azt beszél-

ték róla, hogy valami nagy urnak a törvénytelen gyermeke, akire egykor majd gazdag örökség vár s ez még jobban emelte a nimbuszát. Persze, hogy nem volt igaz, ágrólszadadt árva volt, senki sem tudta, mikor és honnan került elő, talán még ő maga sem...

Egyszer aztán megint új rendőr került az őrhelyre, aki csakhamar réme lett a környék csibészeinek. Sohasem nyult a fegyveréhez; ha sor került rá, csak hatalmas ökleivel dolgozott, de azokkal aztán remekül! Bizalmatlan ember volt, senkivel szóba nem állott, senki sem tudott a közelébe férközni — még az uri csibész sem. Nem hitt senkinek, csak magának és az ökleinek.

Az uri csibészt szörnyen bántotta ez a soha nem tapasztalt mellőzés. Mindenáron be szeretne volna bizonyítani, hogy ő kivétel a többi között, méltó arra, hogy vele szóba álljon az a szigorú rendőr is, mert ő nemcsak olyan akármilyen csibész, mint a többi.

Az alkalom nem késett sokáig.

Szüreti mulatságot rendezett az egyik hirhedt korcsmában a környék csibésztársaságának apraja-nagyja — harcra készen. A jelszó volt: megszabadulni a rettegett új rendőrtől akárhogyan...

Az uri csibész figyelmeztette a rendőrt, hogy mi készül ellene, óvakodjék. A rendőr dühbe gurult a figyelmeztetésre, ráripakodott, hogy hordja el magát innen, mert nála rosszul jár az ilyen hirhordó. Együttal pedig elhatározta, hogy csak azért is ott lesz azon a mulatságon, mint ügyelet, kérni fogja, hogy kivezényeljék. Nem volt szükség a kérésre, mint alkalmas embert ugyanis őt vezényelték.

Megkezdődött a multság.

A hangulat gyorsan emelkedett, tíz óra sem volt még és máris részeg volt az egész társaság: üvöltött, táncolt mindenki, csak két ember volt józan és figyelte az eseményeket, a rendőr és — az uri csibész, aki egy sarokba húzódva várta az éjfélután két órát, amikor elhangzik a füttyszó — a jel. A rendőr ezt nem tudta, csak érezte, hogy itt ma lesz valami.

Éjfélután két óra. Éles füttty hasítja át a füledt, borogzós levegőt s valamennyi lámpa egyszerre kialszik. Pillanat alatt kiabálás, lárma és sulyos ökölcsapások zaja tölti be a levegőt, a vaksötétben mindenki egy sarokban gomolyog, ahol a rendőrt sejtik, boxerek, botok emelkednek a levegőbe.

Segítség nincs sehol. Azaz, hogy a rendőr úgy érzi, hogy valaki mégis csak segít neki, mert néha távolabbról is hangzik egy-egy jajkiáltás, onnan, ahova az ő karjai nem érnek el. Ez újabb erőt ad neki, vagdalkozik jobbra-balra, aki a kezébe kerül, azt vállonkapja s úgy dobja be a többi közé, vagy maga elé tartja, hogy csak hadd üssék a sötétben.

Igy megy ez már jóideje, mintha a titkos segítség is ellankadt volna, maga is érzi, hogy már nem sokáig bírja s minden reménysége csak abban van, hogy talán észreveszik künn a bajtársak...

— Itt vannak a rendőrök! — hangzik kívülről, mire egy pillanatra még eszeveszettebb kavarodás támad, aztan menekül mindenki amerre tud, ajtón, ablakon át. A rendőrök is betörnek a lezárt utcaajtót s benyomulnak. Tisztul a helyzet s néhány pillanat múlva teljes a csend... Ott áll a rendőr a helyén, összeszakadozott zubbonyából kilóg a véres inge, arca maszatos, haja csapzott, sapkája a földön összetiporva s még mindig hadakozni akar. Alig tudják vele a bajtársai megértetni, hogy már nincs kívül...

Az uri csibész az őrszobán adta ki a lelkét, a nyakán halálos szurással. Ő volt a titkos segítség, aki a támadókat hátulról szurta-vágta, mikor pedig érezte, hogy megszüntek

és már többé nem védheti a szigorú rendőrt, az őrszobára rohant segítségért. Megmentette a rendőr életét... Ki tudná megmondani, hogy miért?

Uri csibész volt, az bizonyos.

A hazaszeretetről.

Irta : CSEPI BÉLA százados.

A Szolgálati Szabályzat olyan könyvünk nekünk katonának, csendőröknek, mint a hívő embernek a biblia. Benne megtaláljuk mindazokat a feltételeket, kívánalmakat, amelyek betartásával nemcsak jó katonává, csendőrökké válhatunk, hanem amelyekkel való élés önmagunkban is megnyugodott emberekké tesz. Azt a könyvet nem egyszerre szerkesztették, hanem évszázadok tapasztalatai vannak benne összesűrítve, azok a tapasztalatok, melyek nemzedékek jó és balsorsainak nyomán termelődtek. Tömör annak minden fejezete. Egy-egy szakaszban végeláthatatlan gondolatok kapcsolódnak össze a szavak, amelyekkel ezek ott kifejezve vannak, olyanok, hogy valamennyiről iverket lehetne írni. Következésképp azoknak, akik nemcsak arra törekednek, hogy a szavakat betanulják, hanem, hogy meg is értsék, gondolkodniok kell annak minden során.

A gondolkodás hozza a megértést, amely tulajdonképeni céljuk volt azoknak, akik a szabályzatot megszerkesztették, de azoknak is, akik a katonai hivatást tüzték ki életcélul. A tiszt és legénységi előljárók, feljebbvalók munkálkodnak azon, hogy testületünk valamennyi tagja megértse a szabályzat egyes részeit, de nem állhat meg a csendőr ezen hivatása betöltése után, mert vannak egyéb kötelességei, amelyek közvetlenül nem, de közvetve mégis hivatásából fakadó kötelességek.

Ez pedig a család nevelése.

A Szolg. Szab. nagyon sok része olyan tanításokat tartalmaz, amelyek az általános emberi nevelés szempontjából is elengedhetetlenek. A csendőr hazájának, családjának és önmagának tesz értékes szolgálatokat, ha ezeket az erényeket nemcsak a maga szolgálatában, de családjában is ápolgatja.

Ilyen szempontokból nézve vegyük csak ki a szabályzatból a hazaszeretetről szóló pontot és nézzük meg egy kissé közelebbről.

A Szolg. Szab. a hazaszeretetről a többek között azt mondja: »A hazaszeretet... kutjorrása a nemzet erkölcsi erejének...« Az erkölcsi erők alatt értenünk kell itt a vitézséget, bátorságot, önmegtagadást, önzetlenséget, önfeláldozást, stb. mindmennyi tulajdonságokat, melyek egy nép fenmaradását és boldogulását biztosítják. A nép, a nemzet csak akkor biztosíthatja létét és jólétét, ha polgárai, fiai ezen erkölcsi erők legtöbbjével egyénenként is rendelkeznek. A multak szép példái mutatják, hogy amikor nemzetünk fiai, a mi apáink ezeket a nemzeti erényeket a maguk tisztaságában gyakorolták, a nemzet nagy és hatalmas volt, polgárai pedig jólétben és háborítatlanul éltek. De viszont vannak multunknak kevésbé fényes lapjai is, amelyekre szerencsétlenség és pusztulás van feljegyezve; ha ezeknek az okait keressük, könnyen rájövünk, hogy okozója az erkölcsi erők hiánya volt: a gyávaság, a huzódózás, a nagy célok kitüzése helyett az anyagi jólét biztosítása, az egyéni érdekek előtérbe helyezése s a legtöbb egyéni hiúság, mint: dac, gög, az érdem el nem ismerése, stb.

A legutóbbi idők ugyanezen okokból hoztak tragédiát nemzetünkre; kétszeresen félve kell tehát munkálkodnunk a nemzet erkölcsi erejének minden megfogható alkalommal való növelésére, mert különben végzetünk gyorsan bekövetkezhetik. Ugyan hányan tudjuk azt, hogy hol vagyunk, mi-

ilyen mélyen és azt, hogy hol kellene lennünk! Hányan tudjuk pl. csak azt is, hogy Mátyás király korában idegenül, barát és rokon nélkül is Európának hatalmasabb, gazdagabb és lélekszámban is népesebb országa voltunk, mint Anglia, a világhatalmak mai elsője?... Ezt a szédítő zuhanást nem is tudjuk másként kiheverni, ha nem az alapoknál kezdjük a munkálkodást: a nemzet erkölcsi erejének visszaállításánál. Ez a munka pedig az egyesek lelkénél kezdődik.

Az erkölcsi erők megszerzésének útja a következő:

1. történelmünk megismerése,
2. ebből folyólag a hazaszeretet kikristályosodott érzése és
3. az előbbi kettő nyomán és hatásaként a nemzeti erkölcsi erökhöz érkezünk el s a három megjárt ut adja meg a hazafi feltételeit. Az ut csak ebben a sorrendben vezet célhoz: nem lehet a másodikon kezdeni vagy bármiképpen felcserélgetni az állomásokat.

Történelmünk megismeréséhez az ut mindnyájunk előtt ismeretes. Nem kell hozzá egyéb, mint egy történelem könyv, amelyet azután a történelmi tárgyú könyvek, regények, szindarabok, stb. kiegészítenek.

A hazaszeretet, amelyhez a történelem megismerése után jutunk el, az a főcél, amely minden magyarnak elsőrendű erénye kell, hogy legyen és amelyre a töle telhető módokon a körülötte lévöket és nevelése alá helyezettéket nevelnie kell.

Én a magam részéről a Szolg. Szab. fenti meghatározásánál a szavakat felcserélem s azt mondom, hogy erkölcsi erők csak abból a szent forrásból fakadhatnak tisztán, amit hazaszeretetnek nevezünk. A hazaszeretet tehát forrás, melynek vizéből a nemzet erkölcsi ereje árad s minden attól függ, hogy a haza polgárai ezen erők áradását termékeny talajba kormányozzák-e vagy szétfolyni hagyják homokpusztákon, ahol nyomtalanul eltűnnek. Termékeny talajt kell keresni és vinni a hazaszeretet nagy forrása elé. Munkálkodni kell azon, hogy a hazaszeretet forrása, — amely pedig kiapadhatatlan — minél több, minél hálásabb talajra találjon, hogy azokat a maga erényeivel táplálva hazaszeretőkké tegye. Hol is találhatnánk termékenyebb talajra, mint ifjuságunk, fiaink, leányaink szomjas lelkében. Tegyük úgy, ahogy a történelem velünk tett: megtanított hazaszeretőkké lenni, — tegyük úgy gyermekeinkkel. Állítsuk oda estlénként vagy vasárnap délutánonként őket a szent forrás elé s engedjük a picinyke ereket a gyermek lelkébe.

El tudom képzelni azt a csendes vasárnap délutánt a kis falusi örsön s el tudom képzelni, hogy az öreg csendőr fiacskájának vagy a fiatal csendőr a szomszéd fiacskájának komolyan mesél s viszi azt a gyermeket a hazaszeretet forrása felé: a történelmünk megismeréséhez. Látom a kemény vonású öreg csendőr komoly meséjére tágranyilt szemekkel felfigyelő »kis csendőrt« s látom, hogy a szent forrásból apró erecskék indulnak meg; a kis lélek kinyitja kapuját, epedezik a termékenyítő vizekre s ott látom szemében a növekvő gyönyört, amikor érintetlen lelkét a történelemből fakadó szent érzések simogatják körül. Látom az apát multba néző szemekkel, komolyan mesélő ajkából történetek elevenednek meg, szépek, kedvesek, bátrak, meg-

Szakadatlan boldogság az emberiség tiszta érzelmeit kifejteni nem hagyja. Balsors érezteti velünk, hogy emberek vagyunk s önfájdalmainkban tanuljuk tisztelni a szerencsétlent; önfájdalmainkban ismerjük meg a nemesített vonást, mit a tiszta lelkü szenvedő arcán keserv és küzdés nyomul hagytanak. Ezért áll a szenvedő oly közel embertársaihoz; ezért ad és vesz viszonzó érzelmek közt szánó keblet és vigasztalást; ezért talál részvevőket kíniaiban és részvevőket örömeiben, ha búja szétoszolván, a jelette tisztuló égre szemét bánat könnyei nélkül emelheti.

Kölcsey.

hatóak, jóságosak s alakítják, mintázzák a gyermek lelkét. A kis erecske pedig duzzad a szomjazó lélek mohóságától s hallom a gyermek hangját: »Apukám, mesélj még ilyen szépet!...«

És sorra kerülnek napok, évek múltán történelmünk lapjai mind s észrevétlenül belelopóznak a gyermeki lélekbe az erkölcsi erők a maguk gyermeki naivitásukban, amelyről az ifjkorban azután lefaragódik a keret: a mese köntöse s megmarad az érzés, amely ezek nyomán fakadott. Ott marad az érzés, amely az ifju cselekedeteit kormányozza, utjait egyengeti s teszi nemzetének erkölcsi erőkkel megáldott hasznos tagjává.

A mi hőseink.

Vitéz Turóczi Bálint törzsőrmester.

A világháború kitörése előtt a kőszegi őrsön teljesített szolgálatot. Onnan vezényelték 1914-ben, a mozgósítás első napjaiban az ungvári szárnyhoz, ahol a sóhádi őrsre nyerte beosztását. Itt már számoltak egy esetleges orosz betöréssel és szorgalmasan portyázták a hegyeket, hogy alapos terepismeretekre tegyenek szert.

Turóczi törzsőrmester rövid idő alatt úgy ismerte az egész környéket, mint a tenyerét. Amikor aztán az oroszok átlépték a határt, felderítőszolgálatra rendszerint őt küldték ki. Egy alkalommal a sóhádi őrs azt a parancsot kapta, hogy négy csendőrt bocsásson hirszerzési célokra az ott operáló parancsnokság rendelkezésére. Négy csendőr önként jelentkezett és közöttük volt Turóczi Bálint is.

A katonai parancsnokság Sóhát és Havasköz községek között lévő munkásháznál tartózkodott. A parancsnok már türelmetlenül várta az »élő térképeket« s megérkezésük után negyedórával már indulniuk kellett, 6 honvéd társaságban, akiket erősítésül adtak a csendőrijárőr mellé. Feladatuk volt az előterepet felderíteni.

A biztosított menetben előnyomuló járőr egy hidnál 50 főnyi kozák osztagra s nagyobb számú gyalogságra bukkan, akik a hidat megszállva tartották.

Turóczi járőre az oroszokat habozás nélkül előlről és két oldalról megtámadta s a meglepett ellenséget szétszórta. Az oroszok sok halottat vesztettek és 30 foglyot hagytak a járőr kezén.

A foglyoktól megtudták, hogy a nagyobb erők még messze vannak s csak kisebb járőrök cirkálnak a környéken.

E kisebb járőrök szétszórására a parancsnokság egy erősebb járőrt küldött ki Kovács zászlós parancsnoksága alatt. A járőrhez önként csatlakozott Turóczi csendőr is. Mintegy 5 kilométernyi ut után nagyobb orosz csapatra bukkantak s rövid harc után kénytelenek voltak visszavonulni.

Visszavonulás közben egy elrejtőzött orosz járőr a zászlóst közrefogta s csak Turóczinak — aki többet agyonlőtt köztüli — volt köszönhető, hogy foglyul nem ejtették. Közben a járőr szétszaladt s a magára maradt Turóczi egyedül harcolva jutott el a közeli folyóig. Hogy fogságba ne kerüljön, a folyóba ugrott s így sikerült az oroszok elől elúsznia.

A víz mentén aztán egy 6 főből álló pihenő orosz járőrre bukkant, akik meglepetésükben az első puskalövésre megadták magukat.

Turóczi törzsőrmester foglyaival együtt hamarabb vonult be a parancsnoksághoz, mint a járőr, amellyel elindult.

Kiválóan vitéz magatartásáért az 1. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Vitéz Turóczi Bálint törzsőrmester.

CSENDŐR LEKSZIKON.

32. Kérdés. Egy községben különös vallásfelekezet (szekta) alakult, amely magánlakásokon összejövetelt tart s a Szentírást magyarázza. A szekta tagjai egyáltalán nem esznek gyümölcsöt, kivágták gyümölcsfaikat s szőlőjüket. A közigazgatási hatóság megtiltotta, hogy összejöveteleket rendezzenek. Ha a szekta tagjai a tilalom ellenére mégis összegyűlnek, mily alapon kell ellenük eljárni?

Válasz. A bevett és elismert vallásfelekezetek vallási gyakorlatai teljesen szabadok. A bevett vallásfelekezetek egyházat igazgató gyülekezései sem esnek bejelentő kötelezettség alá. (Az elismert vallásfelekezetekre ez az utóbbi rendelkezés nem vonatkozik.)

Az el nem ismert vallásfelekezetek (szekták) követői által tartott összejöveteleket (vallási gyakorlatok) a gyülekezés jogára vonatkozó általános szabályok (6000 B. M. 1922. sz. rendelet) szerint kell elbírálni. Ezeknél tehát fennáll a bejelentő kötelezettség, az engedélyhez kötöttség s a hatósági biztos ellenőrző jogköre. Az idézett belügyminiszteri rendelet 5. §-a kihágásnak minősíti annak eljárását, aki bárminemű népgyűlést (gyülekezést) az illetékes elsőfokú rendőrhatalóság előzetes engedélme nélkül összehív, rendez, rendezésénél vagy megtartásánál közreműködik vagy aki az ilyen gyűlésen az engedély hiányát tudva részvesz vagy a hatóság által már feloszlaltott gyűlés folytatásának bármi módon részese. A kihágást a közigazgatási hatóság, mint rendőri bíntető bíróság bírálja el.

33. Kérdés. *A vadászatra jogosult tettes idegen vadászterületen egy nyulat ejt el. Az idegen vadászterületen vadászatra jogosult magánindítványt terjeszt elő a tettes megbüntetése végett. Az eljárás során elkobozható-e a tettes vadászfegyvere?*

Válasz. A tettes a vadászati törvény 26. §-ába ütköző vadászati kihágást követte el. E §. szempontjából lényegtelen, hogy a tettesnek van-e másutt vadászati jogosultsága. A tulajdonosnak vagy haszonbérelőnek engedelmével vadászván, orvvadásznak tekintendő.

A vadászati kihágási eljárásban általában lefoglalás és elkobzás tárgyai a vadászatra használt tiltott eszközök, az orvvadász löfegyvere és vadászati felszerelése, valamint a vadászati törvény 31. §-ába ütköző kihágás esetén a tilos időben elejtett vad. Vadászfelszerelésen minden olyan, a tettenért orvvadásznál talált tárgyat értünk, amelyek természetük szerint a vadászatra felhasználhatók s melyeket tulajdonosuk is állandóan erre a célra szokott felhasználni. Ilyen a fegyveren és kutyán kívül a vadásztáska, a vadcsalogató eszközök, a töltények, a sörét, a puskapor-készlet s az elhelyezésükre való hátizsák, a puskapor-tartó, vadászbót, vadászkés, kutyakorbács, vadászsip, tölténytáska, meszelató, csalogató madár (uhu, sólyom). Szeker és szánkó csak annyiban vadászfelszerelés, amennyiben a vadászok szállítására vagy a vad belopására valók (cserkésző szekerek); ha ellenben rendeltetésük csak a vadászat után való használat, péld. a zsákmány el- és a vadászok hazafuvarozása, már nem vonhatók a vadászfelszerelés fogalma alá. Elkobzandó vadászati felszerelés továbbá minden csapda, hurok, háló, stb., mint az alattomos vadászat eszköze.

A lefoglalás és elkobzás törvényes alapja az 1878:V. tc. (Btk.) 61. §-a. Ez a §. elvi tételként mondja ki azt a szabályt, hogy mindazok a tárgyak (bűnjel), amelyek büntelt vagy vétség elkövetésére szolgáltak, elkobzandók. Az 1879:XL. tc. (Kbtk.) 12. §-a értelmében pedig »a büntettekről és vétségekről rendelkező büntető törvénykönyv általános határozatai, amennyiben ez a törvény (Kbtk.) ellenkezőt nem állapít meg, kihágások eseteiben is alkalmazandók«. Miután a vadászati törvény a tilos időben lött hasznos vad elkobzásán kívül (31. §.) az elkobzás egyéb eseteiről nem tartalmaz rendelkezéseket, az így hagyott hézagot a Kbtk. vonatkozó intézkedése pótolja ki.

Az orvvadászoktól elszedett fegyvereket a közigazgatási hatóság központjába szállítják, ahol használhatatlanná téve nyilvános árverésen nyersanyagként értékesítik. Nagyobb értéket képviselő fegyverek kivételesen oly egyének kezébe is juttathatók, akikről vadászást feltételezni nem lehet. Az elkobzott fegyverek és vadak után befolyó vételár a kihágási illetben megállapított pénzbüntetéssel együtt felerészben a községet illeti, felerészben a pénzügyminiszter kezelése alá tartozik. A községnek jutó felerészt szegényügyi célra kell fordítani, a pénzügyminiszter által kezelendő félrészt pedig az állami költségvetés rendes bevételei közt irányozzák elő és megfelelő arányban az igazságügyi, földmívelésügyi és kereskedelemügyi tárca javára fordítják.

34. Kérdés. *Lehet-e csendőregyénnek házépítésre állami kölcsönt kapni s ha igen, mily feltételek mellett?*

Válasz. Házépítésre kölcsönt a népjóléti miniszter urtól kell kérni. A kérvényhez csatolni kell: 1. költségvetést, 2. tervrajzot, 3. telekjegyzőkönyvi kivonatot arról, hogy a telek valóban megvan s hogy az tehermentes, 4. valamelyik pénzintézet igazolását arról, hogy az építési költség összegének 40%-a az építkezőnek megvan vagy ha ez a 40% építési anyagban fekszik, erről a községi előjáróság — városban polgármester — igazolását. A népjóléti miniszter ur tehát az építési költség 60%-át adja kölcsönként. A törlesztés negyedévenkénti fizetéssel 10 év alatt történik. A kölcsönök

folyósítására a tavasz folyamán sor kerül, a kérvényt tehát már most adják be az érdekeltek. A kérvényt a népjóléti miniszter urhoz címezve szolgálati uton kell beadni. A kérvényre 1.60 P, a mellékletekre darabonként 16 f. okmánybélyeget kell ragasztani.

35. Kérdés. *A tettes magát egy hitelképes, megbízható egyén hozzátartozójának adja ki s ily módon hitelt vesz igénybe. A hitelnyújtás határideje lejárván, a tettes csalárdsága kiderül. Ki az elkövetett bűncselekmény sértettje?*

Válasz. Az az egyén, akinek nevében a tettes fondorlatosan adósságot csinált, ezért az adósságért magánjogilag nem felelős. Anyagi kárt tehát nem szenvedvén, mint sértett nem léphet fel. Erkölcsei kárról sem lehet szó, mert hiszen az ilyen cselekedet semmiképen sem érinti annak a társadalmi megbecsülését, akinek nevével visszaéltek. Károsult egyedül a hitelező s így a sértett jogait csak ő gyakorolhatja.

36. Kérdés. *Egy öngyilkost a r. kat. temető szentelt földjén kívül, a temető elkülönített helyén földelnek el, az illetékes plébános rendelkezésére. Az öngyilkos atyja a temetést követő napokban éjnek idején jelássa a lelkész elhalt testvérének a temetőben lévő sírját, kiemeli onnan a holttestet s miután öngyilkos fiának tetemét a temető árkában levő sírból szintén kiemelte, a holttestet ennek helyére temeti el, míg öngyilkos fia tetemét a lelkész testvére sírjába temeti, amely a temető megszentelt részében van. Mily törvénybe ütköző cselekedetet követett el az öngyilkos atyja?*

Válasz. Mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy a plébánosnak az a rendelkezés, amely a r. kat. egyházközség tulajdonában levő temetőben nem adott helyet a temető megszentelt részén egy r. kat. öngyilkos tetemének, hanem a tetem elföldelését csak a temető egy elkülönített részében, nem megszentelt helyen engedte meg, a fennálló jogi helyzet szempontjából nem kifogásolható.

Ennek előrebocsátása után a plébánoson vagy az egyházközségen bosszút álló tettes leirt cselekményében a következő bűncselekedetek tényelemeit ismerhetjük föl:

1. Elkövette az 1914:XLI. tc. 22. §-ába ütköző, meghalt ember meggyalázásának elkövetett vétséget, mely a járásbiróság hatáskörébe tartozik s magányindítványra üldözendő. A holttestnek ugyanis indokolatlanul való önkényes kiásása, a kegyeleti szempontok félretétele mellett való ide-oda helyezgetése, illetve elhurcolása a holttest bántalmazásával egyértelmű meggyalázó cselekmény, nem is szólva arról, hogy önkényes eltemetése olyan helyre történt, amelyen való eltemetés egyházi szempontból bizonyos erkölcsi büntetést jelent.

2. Elkövette a Btk. 420. §-ába ütköző sirrongálás vétségét. Ez a vétség a törvényszék hatáskörébe tartozik s hivatalból üldözendő. E vétség lényeges tényeleme a sirrongálása lévén, mindkét sirnak önkényes felásásával ez a tényelem megvalósult. A megrongált (felásott) sirnak utólagos rendbehozatala a bűnvádi felelősségen mitsem változtat. A törvénynek ez a rendelkezése a temetők sérthetlenségét feltétlenül védi.

3—4. A Kbtk. 80. és 123. §-aiba ütköző, közrend és közegészség ellen való kihágásokat szintén elkövette a tettes, mert köztemető megrongálását és bemocskolását, valamint a holttest kiásására és a temetés helyére vonatkozó közigazgatási rendszabályok megszegését cselekménye szintén magában foglalja.

A nevelésnek csak elméletben vannak általános elvei; a gyakorlatban minden egyes esetben alkalmazkodnunk kell az egyéniséghez.

Hock János.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy orvvadász leleplezése.

Írta: SZÁNTÓ JÓZSEF tiszthelyettes (Osztopán).

1910 október hó egyik napján Gyémánt B. földbirtokos Tarany községből telefonon arról értesítette a nagyatádi őröt, hogy Jó János nevű vadórét a taranyi határ szélén valaki meglötte. Súlyos sérüléssel a helyszínen fekszik. Az orvos kiszállása iránti intézkedést és a nyomozás bevezetését kéri.

Az értesítés vétele után Nagy Mihály csendőrrel szolgálatba vezényeltem ki magam, néhai Schwarz járási orvost pedig felkértem a kiszállásra.

Kocsin érkeztünk a helyszínre, ahol a vadórt féloldalra dülve, eszméletlen állapotban találtuk, mellette kétségbeesett neje siránkozott. Az orvos megállapította, hogy a vadórt néhány lépésnyi távolságból, alig 3—4 órával előbb vadászpuskából löhették meg. Arcában és mellében 11 darab sörétat talált. Az első segélynyújtás után a súlyosan sebesült vadórt a kaposvári kórházba szállították, kikérdezéséről perze szó sem lehetett.

A helyszínről mindenki eltávozott, csak én maradtam ott járőrtársammal. A helyszíni szemle nem járt sikerrel, mert az erdőben semmi nyom nem volt található. Az eset felett gondolkodva leültem egy fatörzsre és szemeim előtt gondolatban felvonultattam a környékbeli orvvadászokat. Voltak ilyenek szép számmal. Különösen Taranyban.

A helyszín megszemlélése után a vadór lakására mentem, kinek még mindig siránkozó nejét és gyermekeit megvigasztaltam, hogy meg fog gyógyulni a férj, illetve apjuk. Mikor az asszony kissé megnyugodott, megkérdeztem, mit tud a férje esetéről.

Előadta, hogy férje előző este kiment lesre a határba, de mert másnap reggel nyolc órára még mindig nem tért vissza, rosszat sejtve a keresésére indult és úgy találta meg kinosan nyöszörögve, véresen a fentebb leirt állapotban. Határozott gyanuja nincs senkire, mert valamennyi orvvadász ellensége volt a férjének.

A helyszínről magammal vitt vadór fegyverét újból megvizsgáltam és meggyőződtem, hogy abból lövést nem tetek, a tettes tőle nem vett el semmit, csak bosszúból lötte meg s mivel a merénylet a reggeli órákban történt, nincs kizárva, hogy a vadór egész éjjeli lesen kimerült, elaludt s így érhetette a lövés. Ezen feltevésem, mint később kitűnt, helyes volt.

Innen elmentünk Taranyba, az általam ismert orvvadászokat összeszedtük s mivel tudtam, hogy félnek tőlem, a kikérdezésnél véltem valami eredményt elérni. Reménykedésem azonban nem vált valóra, mert mindannyian elfogadható módon tudták magukat igazolni. A reményt azonban nem adtam fel, tovább folytattam a nyomozást Nagyatádon, mert ott is volt néhány orvvadász, de fáradozásom itt is eredménytelen maradt.

Erősen levertnek éreztem magam, amikor az esetet mint kiderítelent kellett bejelentennem. A vadór felgyógyulása után szándékoztam a nyomozást újból folytatni.

Az esetet különben állandóan puhatólás alatt tartottam, de eredmény még sem volt. Resteltem, igen bántott a dolog, különösen ha arra gondoltam, hogy mit fog ehhez szólni a szárnyparancsnok ur.

1910 november hóban — a napra már nem emlékszem — egyedül vonultam be ellenőrző szolgálatból. Akkor is az eset felett gondolkodtam s hirtelen elhatároztam, hogy a helyszínt utba ejtem. ●daérve, egy fa mellett megálltam.

Alig egy-két perc múlva a velem szemben lévő rezulából zörgést hallottam, mivel alkonyodni kezdett biztosra vettem, hogy özek jönnek ki a közeli vetésre. A fa mellé huzódtam, mikor a zörgés megszűnt, arrafelé tekintettem s legnagyobb meglepetésemre Bodor Pali*) hirhadt orvvadász ült velem szemben, alig 3—4 lépésnyi távolságban tőlem, lövésre készen tartott fegyverrel kezében. Hirtelen oly érzés fogott el, hogy életem legizgalmasabb perceit élem át, tudtam, ha észrevesz, ütött az utolsó óráim. A legkisebb nesz és végem. Ugy álltam hát mozdulatlanul.

Mikor az első pillanatok szülte izgalom kissé alábbhagyott, csaknem biztosra vettem, hogy ő lötte meg a vadórt is, mert ez lehet neki az állandó »stand«-ja. Most magamban azt kívántam, bár kerülne eléje valami vad, hogy így mindjárt tetten is érhetném. Fegyverem négy tölténnyel volt töltve, tehát ismételnem kellett volna, hogy lövésre kész legyek, erre pedig nem nyílt alkalom, tehát nem maradt más hátra, mint mozdulatlanságban türelemmel várni.

A szerencse azután hozzám szegődött.

Néhány perc múlva a rezulából zörgést hallottam és láttam, amint három őz az orvvadásztól kb. 10—15 lépés távolságban kijött és a vetés szélén megállt.

Az orvvadász óvatosan megfordult, a vadakra célzott, lött s a lövés után egy őz felbukott. Ezalatt a fegyveremet a fához támasztva, kardomat hüvelyében megtágitottam, hogy könnyen kiránthassam. Mindez természetesen egy pillanat műve volt és ugyanabban a pillanatban az árkon át nyakába ugrottam s úgy emlékszem ezeket mondtam: »Ugye itt lötted meg a vadórt is bitang!?!« Rögtön dulakodás kezdődött, közben a fegyvere elsült, balkezemmel a nyakát, jobb kezemmel a fegyverét elkaptam és kezéből kirántottam. Első pillanatban azt sem tudta, ki ugrott a nyakába, majd amikor hátrapillantva engem meglátott, egyszeribe torkán akadt a kitörő káromkodás is.

Addig a hátáról le sem szálltam, amíg a vadór meglövését be nem ismerte. Bár gyengébb volt, mint én, mégis veszélyesnek láttam őt felengedni. Először összekötöttem kezeit a köpenyem zsebében volt zsineggel. Ehhez könnyebben hozzáfértem, mint a bilincshez.

Mikor biztonságban voltam, zsebkiését és 7 darab töltényt elvettem tőle, a lelőtt őz lábait száraz fűből font kötéllal összekötöttem, azt, valamint fegyverét nyakába akasztva az őrsre bekísértem.

Utközben négyszáz koronát ígért, ha szabadon engedem. Azt hiszem, fölösleges ideirnom, hogy mit válaszoltam neki.

Másnap két bizalmi emberrel a helyszínre kísértem, hol megmutatta, hogy a vadórt honnan lötte meg és a kilőtt hüvelyt menekülés közben hol dobta el. Ez a töltényhüvely is megkerült. Előadta ott, hogy vadászszenvedélyének nem bír ellentállni s mert a vadór több ízben megzavarta, nagyon haragudott rá. Mikor legutóbb kiment őzlesre, látta, hogy a vadór félkönyökére dülve ott pihen. Tíz-tizenöt lépés távolságból rálőtt, azután elfutott. Puskáját a rezulában visszahagyta és csak másnap éjjel ment el érte. Akkor látta, hogy tévedett, mert csak nyulsöréttel akarta megsebezni, de izgatott volt és őzsörétes töltényből lött rá. Mikor megtudta, hogy a vadórt súlyos sérüléssel kórházba szállították, sajnálta, mert nem akarta annyira megsebezni.

Bevonulás után a lelőtt őzet átadtuk Lebach N. nagyatádi földbirtokosnak, mert az ő vadászterületén lövettet, a tettest pedig bünyekekkel együtt a kir. járásbírósnak adtuk át, kit később a kaposvári törvényszék 2 és fél évi börtönre ítelt.

Előljáró parancsnokságaimon kívül meleg elismerésben

*) Tettes nevét megváltoztattuk. Szerk.

részesítettek K. táblabíró és T. alispán urak, a két föld-birtokos pedig, Gyémánt és Lelbach 10, illetve 4 köbméter tüzfát kínáltak fel jutalmul. Ezt azonban megköszönve, megelégedtem az elismerésekkel.

Végül ki kell terjeszkednem egy szabálytalanságra is, amit elkövettem. Az olvasó ugyanis könnyen felvetheti a kérdést, miért tettem le löfegyveremet, így jobban ki voltam téve a megtámadásnak, hisz löfegyverrel is kényszeríthettem volna a megadásra. Ez igaz, de én már előre átgondolva megállapítottam, hogy fegyverhasználatra ok még nem forgott fenn s tekintve a közeli sűrű erdőt, egy ügyes ugrással oda bemenekülhetett volna.

A »kiderítetlen«-ként vezetett ügydarabot nagy megnyugvással és örömmel tettem mint »kiderített« irattárba.

Az eset nem tartalmaz nyomozás szempontjából különösebb tanulságot, de közöltük, mert az ilyen derék viselkedés megérdemli, hogy megörökítsük.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A jugoszláv csendőrség.

Csendőrségi törvény.

Kihirdetett 1922 február 18-án, a hivatalos lapban (Sluzbene Novine) közzétett 1922 április 1-én (73. sz.).

I. rész.

Általános rendelkezések.

1. A csendőrség alkotórésze a szerbek, horvátok és szlovének királysága hadseregének s az a feladata, hogy mint a közigazgatási hatóságok közege, ügyeljen a közbiztonságra, fentartsa a közrendet és békét s biztosítsa a törvények végrehajtását.

2. A csendőrség alkalmazás és szakoktatás tekintetében a belügyminiszternek, felszerelés, fegyelem, személyügyek és katonai oktatás tekintetében pedig a hadügyi és tengerészeti miniszternek van alárendelve.

A csendőrség részére jóváhagyott költségvetést kizárólag annak szükségleteire szabad fordítani a csendőrség parancsnokának javaslatai szerint.

3. A csendőrségbe való belépésekor a csendőr esküt tesz, mely a következőképen hangzik:

»Én (családi és utónév) esküszöm a Mindenható Istenre, hogy a nemzeti fegyvereshatalom Főparancsnokához, a szerbek, horvátok és szlovének Királyához Első Sándorhoz hű leszek, egész lelkemmel odaadó és engedelmes; hogy mint csendőr (csendőrtiszt) a közbiztonság, a rend és béke szolgálatában az alkotmány, a törvények, szabályok, előjáróim és a hivatalos hatóságok rendeletei szerinti kötelességemet lelkiismeretesen és hiven fogom teljesíteni és a hivatalos titkot megőrzöm.

Isten engem úgy segítse!

A csendőrtiszt szóbeli eskün kívül írásbeli esküt is tesz.

4. A csendőrtisztek, altisztek, káplárok és csendőrök a katonai fegyelem és a katonai biráskodás alá tartoznak, a katonai fegyelemről szóló szabályrendelet és a katonai törvények rendelkezései szerint.

5. A csendőrség alakulatába idiglenesen és amikor ez a közbiztonság szempontjából szükséges, más állami őrségek egyénei és a községi közbiztonsági közegek is belépnek. Ez azonban csakis a közbiztonsági hatóság főnökének a rendelkezésére történik. Ezek az egyének szolgálati alkalmazásuk tartama alatt a csendőrségi előjárók parancsnoksága alá kerülnek és alárendeltnek mindazon szolgálati előírásoknak, amelyek a csendőrségre érvényesek.

6. Mozgósítás és háboru esetén a belügyminiszter elegendő létszámú csendőrséget köteles a hadügyi és tengerészeti miniszternek rendelkezésére bocsátani.

II. rész.

Alakulatok.

7. A csendőrség élén a csendőrség parancsnoka áll. A csendőrségi parancsnok törzsének állományát az 1. sz. melléklet mutatja.

A csendőrparancsnokság II. foku hatóság.

A csendőrparancsnokság törzsének székhelye Belgrád.

8. A csendőrség hat csendördandárra oszlik, melyek I-től VI-ig vannak számozva.

A csendördandár törzsének állományát a 2. melléklet mutatja.

A csendördandárok parancsnokságai III. foku hatóságok.

A csendördandárok ideiglenesen a következő területeket foglalják magukban:

I. Szerbia királyság északi részét (a királyság területét az 1912. évi háborúig) és a Vajdaságot. A törzs székhelye Belgrád;

II. Boszniát, Hercegovinát és Montenegrót, a törzs székhelye Szarajevo;

III. Szerbia királyság déli részét (az 1912. évben felszabadított területet), a törzs székhelye Úszküb;

IV. Horvátországot és Szlavóniát, a törzs székhelye Zágráb;

V. Szlovéniát, a törzs székhelye Laibach és

VI. Dalmáciát, a törzs székhelye Spalato.

9. Az I. csendördandár négy, a II. csendördandár négy, a III. csendördandár két, a IV. csendördandár három és az V. csendördandár két zászlóaljra oszlik.

10. Szükség esetén a belügyminiszter a hadügyi és tengerészeti miniszterekkel egyetértően a dandárokból a zászlóaljak számát változtathatja.

11. A zászlóaljak az egyes csendördandárokból számozás szerint jelöltetnek 1-től fölfele, amennyi van belőlük, például: »az I. csendördandár 1. zászlóalja«.

A csendőrzászlóalj törzsének állományát a 3. melléklet mutatja.

A zászlóaljtörzsek székhelyei a következők:

a) Az I. csendördandárban: 1. Belgrád, 2. Ujvidék, 3. Kragujevac 4. Nis.

b) A II. csendördandárban: 1. Szarajevó, 2. Mosztár, 3. Banjaluka, 4. Cetinje.

c) A III. csendördandárban: 1. Úszküb, 2. Kosovska Mitrovica.

d) A IV. csendördandárban: 1. Zágráb, 2. Eszék, 3. Ogulin és

e) Az V. csendördandárban: 1. Laibach, 2. Marburg.

12. Szükség esetén a belügyminiszter a hadügyi és tengerészeti miniszterrel egyetértően a zászlóaljtörzsek székhelyeit is megváltoztathatja.

13. Az I. csendördandár 1. zászlóaljához tartozik egy lovasszendőrszázad is; ez a zászlóalj kizárólag Belgrád város számára szolgál.

A lovasszázad tagozását a 4. melléklet mutatja.

A többi zászlóaljak működési területét a belügyminiszter állapítja meg a csendőrparancsnok javaslata szerint, a szolgálat érdekeire való tekintettel, a hadügyi és tengerészeti miniszterekkel egyetértően.

14. A VI. csendördandár és a többi csendördandár zászlóaljai századokra oszlanak.

A századok száma a VI. dandárban és az egyes zászlóaljakban annyi, amennyi a szolgálathoz szükséges, úgy, hogy mindegyik politikai körletnek vagy a megfelelő igazgatási

politikai egységnek, Belgrád városát kivéve, egy-egy százada legyen.

15. A VI. csendördandárbeli és az egyes zászlóaljbeli századok elnevezése az állomáshely szerint történik például: Az I. csendördandár valjevoi csendőrszázada.

Az I. csendördandár 1. zászlóalj századainak számnevezése 1-től fölfelé halad, például: Az I. csendördandár 1. zászlóaljának 1. százada.

A lovasszázad elnevezése: Az I. csendördandár lovaszázada.

Egy század állományát a 4. sz. melléklet tünteti fel.

16. A csendőrszázadok a szükségnek megfelelő számú szakaszra oszlanak, melyek közül a lehetőség szerint egy jut minden közigazgatási kerületre.

A szakaszoknak állomáshelyük szerinti elnevezésük van, például: »Az I. csendördandár negotini csendőrszakasza«. Ha egy és ugyanazon állomáshelyen két vagy több szakasz van, akkor azoknak sorszámszerinti megjelölésük is van, például: »Az I. csendördandár 1., 2. negotini szakasza«.

Az I. csendördandár 1. zászlóaljának szakaszainak sorszámszerinti elnevezésük van 1-től fölfelé, például: »Az I. csendördandár 1. zászlóalja 2. századának 3. szakasza«.

17. A csendőrszakaszok a szükségnek megfelelő számú állandó és ideiglenes őrsre oszlanak.

Az állandó őrsöknek állomáshely szerinti elnevezésük van, például: »A II. csendördandár zletovoi csendőrőrs«.

Az ideiglenes őrsök elnevezései, például: »A IV. csendördandár ideiglenes csendőrőrs Lipik-ben«.

18. A csendőrőrsök a szükség szerint gyalogok, lovasok, kerékpárosok vagy vegyesek.

19. Udvari szolgálatra udvari csendőrszázad áll fenn, melynek állományát az 5. melléklet tünteti fel. Az udvari csendőrszázad az I. csendördandár állományában van, nem tartozván ezen dandár egyik zászlóaljához sem és a fővárosban állomásozik.

20. Az emberek és állatok létszáma költségvetésileg állapittatik meg.

A csendőrök létszámát az egyes századokban a belügyminiszter határozza meg az állami igazgatási hatóságok főnökeinek javaslatára és a csendőrségi parancsnok véleményezésére, tekintettel lévén a szolgálat szükségességére is.

21. A csendőrségi századok, szakaszok és állandó őrsök elosztását és a már fennálló állandó őrsök megszüntetését a belügyminiszter végzi az illetékes igazgatási hatóságok javaslatai és a csendőrségi parancsnok véleménye szerint.

22. Az ideiglenes őrsök elosztását, újak felállítását és a már fennállók megszüntetését a csendőrségi parancsnok rendeli el az illetékes állami igazgatási hatóságokkal egyetértően.

23. Ha majd bekövetkezik az ország új közigazgatási felosztása, akkor a belügyminiszter a hadügyi és tengerészeti miniszterrel egyetértően a mostani szervezetet (formációját) az új felosztáshoz fogja idomítani.

III. rész.

A csendőrség szolgálati viszonya és feladatai.

I. Általánosságban.

24. A csendőrség szolgálatát a felettes csendőrségi és hivatalos hatóságok rendeleteire végzi a törvények és törvényrendeletek határain belül.

Szolgálatát kétféle:

a) *rendes*, mely az általános szabályok, előírások és rendelkezések szerint végzetik és általános preventív-represszív szolgálatból áll (az őrskörletek látogatása helyek és személyek megismerése céljából, büntettek végrehajtásának megakadályozása és a már végrehajtottak kiderítése

a bizonyító anyag összegyűjtése a bűnügyekben általában a vizsgálati hatóságok számára és a bűnösök elfogása);

b) *felhívott*, mely a szolgálati hatóságok rendelkezéseinek végrehajtásából áll. Ezen szolgálatot a csendőrök csak esetenként kiadott külön rendelkezésre végzik.

25. A csendőrség, mint az állami igazgatási hatóságok közege, az illetékes állami hatóságok rendelkezéseit teljesíteni tartozik.

A belügyminiszternek, a tartományi főnököknek, a főispánoknak, a kerületi és járási főnököknek és az ezeknek megfelelő igazgatási közegeknek a csendőrség fölött hivatalos hatalmuk van.

A többi polgári és katonai hatóságoknak a csendőrség nincs alávetve, de az összes hatóságok és községi előljáróságok hivatalos hatóságuk útján igénybevehetik a csendőrség szolgálatát.

A bírósági hatóságok, bíróságok és államügyészek a csendőrségtől közvetlenül is kérhetik a törvényszerű szolgálat vagy rendelkezés végrehajtását.

26. Amikor olyan különös feladatok végrehajtásának kérdése forog fenn, amelyek költséggel járnak vagy amelyek különös felelősséget vonnak maguk után (mint amilyenek: rendzavarás és lázadás elfojtása, a csendőrök olyan szolgálatra való alkalmazása, mely napidíjra jogosit) az igazgatási állami hatóságok illetékes főnökei mindig írásbeli rendelkezést adnak a csendőrségi egységek parancsnokainak.

Ha írásbeli rendelkezések kiadása idővesztéssel járna és a sürgős végrehajtást hátráltatná, akkor az írásbeli meghagyás utólag is kiadható, de legkésőbb 24 órán belül.

Mikor a hivatalos hatóság közege a szolgálatot a helyszínen végzi, a csendőrök pedig segítségként vannak hozzá beosztva, akkor írásbeli rendelkezésre nincs szükség.

A rendelkezésért az felelős, aki kiadta, a feladat végrehajtásának módjáért pedig az illető csendőr vagy parancsnok, kinek feladata volt azt végrehajtani.

(Folytatjuk.)

HIREK

Országos csendőrségi siverseny. F. hó 11-én, Száhlendér Béla altábornagy és neje jelenlétében, a svábhegyi Normafánál rendezték meg az országos csendőrségi siversenyt. Az öt kilométeres futóversenyre benevezett összesen 11 tiszt és 24 csendőr. Első és egyben országos bajnok Baky László százados (budapesti kerület) lett, ki az 5 kilométeres utat 32 perc 0.7 mp. alatt futotta be. A helyezések sorrendje: 2. Szeszlér István főhadnagy (budapesti kerület) 36 p. 32 mp. 3. Cammerle Raymond százados (szegedi kerület) 38 p. 47 mp. 4. s egyben legénység között az első: Varga András csendőr (szegedi kerület) 39 p. 06 mp. 5. Puljer Fülöp százados (csendőrfelügyelőség), 6. Szijjártó Ferenc csendőr (székesfehérvári kerület). Az első három tiszt kivül, a legénység közül díjazva lettek: Varga András, Szijjártó Ferenc csendőrök, Török István I. őrmester, Portik János próbacsendőr, Répási János őrmester és Szili János próbacsendőr. A verseny eredményes és sima lebonyolítása vitéz Lászlóffy László százados érdeme.

Őrsparancsnokok megjutalmazása. A m. kir. belügyminiszter ur a multkori számunkban közölt, budapesti kerülethez tartozó őrsparancsnokokon kivül, kiváló buzgalommal, kimagasló tevékenységgel és igen jó eredménnyel teljesített hasznos szolgálataikért még alábbi őrsparancsnokokat részesített egyenként 200—200 pengő pénzjutalomban: a székesfehérvári II. csendőrkerületben: Kövi Bal bieskei, Meszáros Gyula esztergomi, Springenszersz György felsőgallaujelepi,

Heiter István balatonkenesei, Fridmann András tatai, Demetrovics István kónyi és Vigh Imre kisbéri őrsparancsnok tiszthelyetteseket; a szombathelyi III. csendőrkerületben: Dedics János pinkamindszenti Pozsonyi János balatonfüredi, Mekkura Boldizsár csesztregi, Erdödi János csornai, Arkosi Gyula, szanyi, Vucskics István tihanyi és Millei István murakereszturi őrsparancsnok tiszthelyetteseket; a pécsi IV. csendőrkerületben: Göcze József szentlőrinci, Guvonics Sándor mecsekszabolcsi, Dörnyey János szabadhidvégi, Pindes József igali, Bitter Ferenc tolnai, Nagy József bátaszéki és Puskás Lajos barcsi őrsparancsnok tiszthelyetteseket; a szegedi V. csendőrkerületben: Stróbl György kiskunfélegyházai, Cloós János mezőhegyesi, Dimény József dobozi, Szántó József békésszentandrásai, Bereczky Márton jánoshalmi, Vágó Joachim bátyai és Faragó Sándor szentesi őrsparancsnok tiszthelyetteseket; a debreceni VI. csendőrkerületben: Varga István hajduböszörményi, Keserü István nagykállói, Braun János mátészalkai, Göntz István gávai, Agud Miklós porcsalmi, Tóth István biharugrai és Porcsin Márton ibrányi őrsparancsnok tiszthelyetteseket; a miskolci VII. csendőrkerületben: Péter Péter diósgyőri, Papp Arzén szilvabesenyői, Rusznák Pál mezőnyéki, Botúr Károly egri, Székely Sámuel hatvani, Balácsi Lajos tolcsvai és Gyűjtő József hejcei őrsparancsnok tiszthelyetteseket.

Sitanfolyam és siverseny Sárospatakon. Mult évi december hó 27-iki kezdettel Ambrus Endre százados szentesi szárnyparancsnok vezetése alatt egy 3 heti időtartamu sitanfolyam tartatott fenti iskolánál, mely tanfolyam 13 hallgatója közül 2 fő a debreceni és 11 fő a miskolci kerülettől vezényeltetett. Ezen idő alatt a tanfolyamra vezényeltéken kívül az iskola segédoktatói is kiképeztettek a sielésben. A tanfolyam átlagos jó eredménnyel végződött. A tanfolyam bevégezése előtt egy 5.5 km.-es járőrverseny, majd egy 15.5 km.-es egyéni sifutóverseny rendeztetett. Ezen 15.5 kkilométeres versenyen Gulyás Sándor és Pléh László miskolci kerületbeli őrmesterek futottak be elsőnek.

Sajtóhiba helyesbítés a csendőrségi zsebkönyvben. A csendőrségi zsebkönyv tisztii rangsorozati lajstromába sajtó-

hiba csuszott be, amely félreértésekre adhat alkalmat, kérjük azért olvasóinkat, hogy azt a következők szerint helyesbíteni sziveskedjenek: A 37. oldalon a Mike Ernő százados adatai után levő »1927 január 1.«, továbbá ez alatt a Fáji Fáy Gyula százados neve és kitüntetései törölendők, úgy, hogy Mike Ernő százados után közvetlenül Mészáros Ödön százados következzen. Ezzel szemben a 38. oldalon Kubai Oszkár százados után beirandó: »1927. január 1.« alája »I. Fáji Fáy Gyula« és nevezettnek a 37. oldalon szerepelt kitüntetései. Utána fognak tehát következni az 1927 május 1-i ranggal bíró századosok.

Uj helyesirási szótár. Nemrégiben hagyta el a sajtót Horváth Endre uj helyesirási szótára, amelyet a szerző a Magyar Tudományos Akadémia legujabb helyesirása szerint állított össze. A szótár tartalmazza mindazoknak a közhasználatu szavaknak a helyesirását, amelyre a mindennapi hivatalos- és magánéletben szükségünk van. Ezenfelül igen helyes és praktikus példákkal illusztrált utmutatást ad a helyesirás elsajátításához. Különösen értékes azonban a szótárnak az a része, amely az idegen, elsősorban a latin-görög szavak helyesirását tartalmazza, legtöbb helyen a szavak eredetének és jelentésének feltüntetésével is. A könyv bolti ára 3 pengő, a szerző azonban a csendőrség tagjainak 2 pengős kedvezményes áron árusítja. Megrendelhető a szerzőnél: Horváth Endre, Kispeszt, Hunyadi-utca 138.

Dicséreték. A m. kir. csendőrség felügyelője a szolnoki osztály állományába tartozó Hultai György gyalog tiszthelyettes, mert 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban igen jó tevékenységet fejtett ki, mint őrsparancsnok a tiszavárkonyi őrsöt 6 év óta odaadó buzgalommal, igen eredményesen vezeti, csendőrfelügyelői dicsérő okirattal látta el. — A m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnoka Györi Boldizsár gyalog tiszthelyettes, mert 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanusított és 4 év óta, mint őrsparancsnokhelyettes a pilisszántói őrsön, őrsparancsnokát minden irányban odaadóan és ered-

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

Butorhitel

a csendőrség tagjainak Sándor Ignác butoráruháza, Budapest, VI., Dessewffy-u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császáru. között). Szállít készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel **elsőrendű butorokat.**

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. Hegedük, Trombiták, Harmonika és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben. Szállítja az

**ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER**

kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd ucca 5. sz.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

**Az egyedüli magyar hangszergyár az országban,
Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!**

Utiköltségét a vételárból leszámítjuk

azon véglegesített csendőr uraknak, akik nálunk személyesen világhírű „REX“ németországi kerékpárt vásárolnak akár készpénzben, akár részletre. Ezen kedvezményt azonban csak **1928 március hó 15-ig** adjuk meg.

Kerékpár-, varrógép- és Gramofon kereskedés

Róna és Somogyi

VI., Podmaniczky utca 71. szám.

ményesen támogatja; — *Bordi Sándor* gyalog tiszthelyettest, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított és a közbiztonsági szolgálatban odaadó és igen eredményes tevékenységet fejtett ki, *dicsérő okirattal* látta el; — *Posztós Károly* gyalog őrmestert pedig, mert 8 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt igen jó magaviseletet tanúsított s a közbiztonsági szolgálatban eredményes tevékenységet fejtett ki, *nyilvánosan megdicsérte*.

Elöléptek: a m. kir. szegedi V. csendőrkerületben: törzs-őrmesterré: *Kujbus János*; őrmesterré: *Grekcsa Ferenc*, *Pócsai Mátyás I.*, *Bernáth Zsigmond*, *F. Kiss János*, *Sági Antal*, *Kovács Gábor II.*, *Bartos Lázár*, *Veselicz Mihály*, *Major Mihály*, *Kovács Mátyás*, *Brutyó Gábor*, *Bagdi János*, *Szántó László*, *Gulyás Mihály II.*, *Forgács Lajos*, *Bali Béla* csendőrök.

Házasságot kötöttek: A m. kir. szegedi V. csendőrkerületnél: *Tolnai György* tiszthelyettes *Szórath Annával* Szőregyén; *Kelemen Antal* törzsőrmester *Rozsos Máriával* Gyulán; *V. Nagy Lajos* törzsőrmester *Zoboki Lucával* Ujkécskén; *Kalmár Sándor* törzsőrmester *Kerekes Rozáliával* Orosházán.

Kérelmek. *Kölcsönös áthelyezésüket óhajtják:* *Bodnár Antal* csendőr a kisméndai osztály mándoki örséről első sorban a pécsi osztály, másodsorban a pécsi kerület bármely örsére; *Mihályi Ferenc* somlósöllösi örsbeli (veszprémi osztály) csendőr a budapesti vagy pécsi kerület területére; *Urfi Pál* őrmester a kisméndai örsről (esztergomi szárny) a miskolci vagy budapesti kerülethez; *Vida József* pápai örsbeli (veszprémi osztály) csendőr a szegedi kerület bármely örsére. Kéri azon bajtársaikat, kik kölcsönös áthelyezésüket óhajtják, hogy címüket velük közölni sziveskedjenek. —

A m. kir. államrendőrség szekszárdi kapitánysága kéri azon csendőröket, kik ismerik *Szabó János II.* volt pozsonyi kerületbeli tiszthelyettest és *Kovács Gyula*, 1918-ban a csurgói örshez tartozott csendőrt, hogy a kapitánysággal közölni sziveskedjenek, hogy nevezettek hol és milyen rendfokozatban teljesítenek szolgálatot és ha esetleg nyugállományba helyezettek, hol laknak és mi a címük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szives figyelmébe!

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lakhelyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert a gyakran használatos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csendőrségi kérdésekre a Csendőr Lekszikon rovatban válaszolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hozzáink intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház-utca 30 szám”.

Csendőriskola Sárospatak. A beküldött kép sötét, közlésre nem alkalmas.

1884. Válasz a lekszikon rovatban.

Tárogató. Nem nekünk való téma s különben is gyengén van megírva.

1891. Kéziratot még kivételesen sem adunk vissza, mert

A Csendőrségi LAPOK részére **HIRDETÉSEKET**

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**
V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: T. 157-83.
Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

RÁDIO készülékek és felszerelési cikkek

legjobb és legolcsóbb beszerzési forrása

BARTA ÉS TÁRSÁ

BUDAPEST, V., PODMANICZKY UCCA 39.

(Csengery ucca sarok)

Képes árjegyzéket és kapcsolási vázlatokat díjtalanul küldünk

TELEFON: Teréz 149-49.

Levélcím: Budapest 62.

Postafiók 217.

Hegedű
Harmonium
Tárogató
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művészi javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

ÓRÁK, ÉKSZEREK

nagy választékban

Tiszteknek és altiszteknek
kedvező fizetési feltételek

TAUB, Budapest, Rákóczi út 90.

(Közvetlen a Keleti pályaudvarnál.)

FEGYVEREKET ÉS TÖLTÉNYEKET

szállít
ju'ányosan:

KNÉBL FERENC puska műves
Budapest, Baross-utca 17/c.
— AR LAP 10 FILLER ELLENÉBEN —

a sok kézirat visszaküldözgetésére egész külön adminisztrációt kellene berendeznünk. Tessék a közleményeket géppel két példányban leírni s az egyiket visszatartani.

Balaton **Örs.** Nagyon gyenge költemények, nem közölhetők. Költeményekkel különben is bőségesen el vagyunk látva.

Kézdivásárhely. Némi átdolgozással jönni fog.

Sz. I. cs., Apostag, Rimeit elég gördülékenyek, de gondolat, tartalom nincs bennük. Nem közölhető.

A. szds. Riadó. Elég jó, de a közölhetőség mértékét még nem üti meg.

R. Zs. fhdgy. Jönni fog.

K. K. Örm., Mór, A harmadik eset nagyon valószínűtlen. Csak abban az esetben közölhetnők, ha valamiképpen megállapíthatnók, hogy az eset valóban megtörtént. Irja meg, hol olvasta.

M. I. Örm., Tibolddaróc, Ami jó benne, az nem az Öné, ami meg az Öné, az nem jó. Nem közölhető.

Hargitaváralja. Megérdemelné, hogy kiírjuk a nevét, mert be akart minket csapni. Azt hiszi, hogy mi nem olvastuk Gyula diák költeményeit?

Balaton. Az egyik jönni fog.

Zárkózott. Ujévi ábránd. Nem rossz, de annyira még nem jó, hogy közölhető lenne. Gondolata volna, csak szavai nincsenek hozzá.

Quo vadis. 1. A vezényelt több, mint 2 évig volt távol az örsről. Amikor bevonult, meg kellett volna becsülni a közigazgatás vagyont. A fejenkénti osztalékot természetesen a bevonult vezényeltnek is be kell fizetnie, másként a közigazgatás tagja nem lehet. A levelében irt 60—60 P, amit a közigazgatás másik két tagja befizetett, a becsülésnél mint vagyont figyelembe jön s természetesen a fejenkénti osztalék kialakulásában is szerepe van. Abban az értelemben, amint Ön gondolja, nem lehet az ügyet rendezni, mert lehet, hogy esetleg Önök a befizetett 60 pengővel rosszul gazdálkodtak s a fejenkénti osztalék esetleg ennél az összegnél is kevesebb. Ebben az esetben nem lehet a bevonulttól azt követelni, hogy az Önök helytelen gazdálkodására ráfizessen, úgy hogy többet fizet be, mint amennyit a fejenkénti osztalék kitesz. 2. A hévizi csendőr otthonba való beutalást szolgálati úton a belügyminiszter irtól (VI. c. oszt.) kell kérni s a kérvényhez csupán honvédtörvény vagy csendőrorvosi bizonyítványt kell csatolni arra vonatkozólag, hogy a kért gyógykezelésre szükség van. A kérvényben azt is fel lehet említeni, hogy melyik időszakban szeretne bejutni az otthonba, de hogy meg is kapja e azt, az egyáltalán nem bizonyos. Ajánlatos a kérvényben azt az időszakot is megemlíteni, amelyet másodsorban kér.

Vezényelttek. 1. Olvassa el lapunk folyó évi 4. számában »Mágocs« jellegre küldött üzenetünk 1. pontját. 2. Olysió Gabányi János »A magyar nemzet történelme« c. művének negyedik kötete még nem jelent meg, de még ebben az

évben, előreláthatólag az év vége felé megjelenik. Megrendelheti a Stephaneum nyomda r. t.-nál (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.), ahol a megrendelést előjegyzésbe veszik. A könyv árát még nem állapították meg.

Turul. 1. A legénységi nősülési kérvényekhez a következő okmányokat kell csatolni: 1. A jegyesek keresztleveleit, illetve születési anyakönyvi kivonatait. 2. A jegyesek egyikének vagy másikának kiskorúsága esetén a törvény szerint arra hivatott egyéneknek és hatóságoknak a házasságba való beleegyező nyilatkozatát. 3. Az ara erkölcsi bizonyítványát (A községi elöljáróságtól kell kérni s a lelkésszel záradékoltatni kell). 4. Ha a jegyesek egyike vagy másika özvegy, az elhunyt házastárs halotti levelét, illetőleg halotti anyakönyvi kivonatát. 5. Ha a jegyesek egyike vagy másika már házasságban élt, de házassága bíróilag felbontott vagy semmisnek nyilvánított, az e házasság megkötését és felbontását (semmisnek nyilvánítását) igazoló okmányokat. 6. Az ara vagyonáról vagy hozományáról szóló kimutatást, esetleg olyan bizonyítványt a községi elöljáróság részéről, hogy az ara a házasság anyagi viszonyainak javításához keresetével is hozzájárulni képes. 2. A kérvény maga bélyegmentes, a mellékletekre azonban bélyeget kell tenni. Hogy mennyit, azt azoktól a hatóságoktól tudja meg, amelyeknél az egyes okmányokat kéri. 3. Tanulmányozza át az 1926. évi 9. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 120.377—eln. VI. c. 1926. sz. belügyminiszteri körrendeletet, abból mindent pontosan megtud, ami a nősüléssel kapcsolatban érdekelheti.

Rába. Pótcsendőri szolgálata csak a nyugdíj szempontjából számítható be. A csendőrségi szolgálata 1924 november 25-ével kezdődött s ezen az alapon sorolták be 1927 december 1-től a 4—5. évüket szolgáló csendőrök fizetési fokozatába. Most a negyedik csendőrségi évét szolgálja, a pótcsendőri ideje sem kötelezőjébe, sem az előléptetése szempontjából figyelembe vehető szolgálati idejébe nem számít bele. A csendőri rendfokozatot 1926 január 1-én történt véglegesítésével nyerte el, illetőleg azzal a nappal, amellyel a véglegesítést állományparancsban letárgyalták. A csendőri rendfokozatban töltött 3 év után lehet örmesteri előléptetésre javaslatba hozni.

Szabolcs. 1. Szolgálati ideje alapján már kérheti az igényjogosultsági igazolványt. A kérelmet adja elő örskihallgatáson, örsparancsnok aztán továbbterjeszti a belügyminiszter urhoz (VI. c. oszt.) címzendő kérvényt, amelyhez Önnek semmiféle okmányt csatolnia nem kell. 2. Csak azt kell figyelembe venni, aki az örsön tényleg szolgálatot teljesít, ebben az esetben 9 főt. 3. A kért kötelező 1928 július 31-én jár le. 4. A fogalmazvány keltjét kell az irátjegyzék negyedik függélyes rovatába bejegyezni. 5. Jobb, ha a ruha-kefe a dobozok mellett van, mert arra sokszor, naponta többször is szükség van. 6. Válasz a lekszikon rovatban.

Sz. J. Csakis a csendőrség tagjainak küldjük kedvez-

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60

Ófensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarái és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

BECZÁSSY ANDOR

a Societé Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co
svájci óragyár magyarországi képviselője

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos ucca 4. I. 2.

Megrendelő katonai parancsnokságoktól számtalan elismerést és megelégedést nyilvánító levél birtokában van a cég. A Phénix óra a m. kir. Csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölése mellett. Az első 3 pengős részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes.

Ajánlja »Az Örszem« hivatásos altisztek katonai lapja kiadóhivatala által indított szolgálati óra-akcióval forgalomba hozott és **kitűnően bevált Phénix gyártmányu szolgálati zsebórákat.**

A **Phénix óra** valódi **svájci gyártmány**, tiszta nikkeltokban, 15 rubinos szerkezettel bír és **10 évi jótállással havi 3 pengős** részletfizetéssel mindössze **30.— pengőbe** kerül.

A Phénix óra fölül áll minden más hasonló gyártmányu órának. Teljesen pormentesen zár és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódtatás mellett is a lehető legpontosabb, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmas.**

ményes áron a lapot. Kivételt a csendőregyének hozzátartozóival sem tehetünk, mert a kedvezményes előfizetési ár még az önköltségeket sem fedezi s ha azt a csendőrségen kívül állókra is kiterjesztenék, lapunk anyagi helyzete ezt nagyon megérezné.

Szerény. Hogy a kölcsönös áthelyezési kérelmek mennyi idő alatt nyernek elintézészt, azt mi nem tudhatjuk. Ezt különben sem lehet megmondani, mert hol hosszabb, hol rövidebb idő kell ahhoz, amíg az ilyen kérelemnek — ha egyáltalában lehetséges — fogantatja lehet.

B. hegység. Kötelezője 1928 június 30-án jár le.

H. K. III. th., Balatonszárszó. Nem közölhető, mert túlságosan kényes, drasztikus részletek vannak benne, amelyeket nagyon nehéz volna úgy leírni, hogy a nyomdafestéket elbirják. Az eset eleven példája az emberben is meglapuló bestialitásnak, de nyomozási szempontból nem nyújt akkora tanulságot, hogy ilyen részletekkel érdemes volna leközozni. Különben helyesen járt el, következtetése is helyes volt s mert a tollat is jól forgatja, megpróbálkozhatik egy másik nyomozása leírásával.

G. F. I. csendőr, Alpár. Nem közölhetjük, mert tanulság szempontjából nem üti meg azt a mértéket, amit megkívánunk. Ettől csak akkor térünk el esetleg, ha a nyomozás egyébként különösen érdekes, szórakoztató vagy a nyomozó csendőr viselkedése bravuros. Saját felelősségére senki irását sem közölhetjük, mert a közlésért elsősorban a szerkesztőség a felelős. A fogalmazványt egyidejűleg postára adtuk. Az első sikertelen próbálkozása ne szegje kedvét, mindenki irásait szívesen elolvassuk s ha alkalmas, közöljük.

Rokkant székely. Üzenet. Nem üt meg a mértéket.

Feltámadunk. Rajzait rendszeresen nem közölhetjük. Kell ám a hely másnak is.

Bükkösd. Felülvizsgálat alkalmával a bizottság mindenkit megkérdez, van e valami kérése. Akkor Önnek módjában lesz előadni azt a kérelmét, hogy a csendőrségnél továbbszolgálni óhajt s hogy úgy érzi, hogy egészsége javulóban van, egy-két hónapi gyógykezelés után teljesen szolgálatképes lesz. Hogy aztán a kérésének lesz e fogantatja, mi már csak azért sem tudhatjuk, mert nem írta meg, mennyi ideje nem teljesít szolgálatot s azt sem tudhatjuk, miként fogja elbírálni a kérelmét a belügyminiszter ur.

Havas ut. 1. A honvéd tiszthelyettes özvegye, aki csendőregyénhez akar nőül menni, özvegyi nyugdíjának a megváltását kérheti. Az erre vonatkozó kérelem beadásának határideje az újabb házasságkötéstől számított egy év. 2. A megváltás összege az özvegyi nyugdíj és a lakáspénz két évi összegével egyenlő. 3. A nyugdíj megváltásának engedélyezését a honvédelmi miniszter urtól kell kérni. 4. A kérvényhez csak az újabb házasság megkötését igazoló házassági anyakönyvi kivonatot kell csatolni. 5. A kérvényt csak az újabb házasság megkötése után lehet benyújtani, de mint fentebb mondtuk, csak egy éven belül, az egy év elteltével az özvegyi nyugdíj megváltását kérni már nem lehet.

Szigetvár. Ki nem fizetett nyugdíjilletékeire már nem tarthat igényt, mert az 1912. évi LXV. tc. 117. §-a értelmében a több mint 3 év óta fel nem vett állandó ellátást véglegesen be kell szüntetni s azt sem a multa, sem a jövőre nézve újból folyósítani nem lehet. Ebben az ügyben semmiféle lépése eredményre nem vezetne.

M.-sziget. 1. Ilyen rendelet nem jelent meg. Arra nem is volt semmi szükség, mert a tartósan szabadságoltak minden akadály nélkül jelentkezhetek felvételre a csendőrségnél, amint hogy Önt is felvették anélkül, hogy ehhez a honvédségtől hozzájárulást kellett volna kieszközölnie. Éppen ezért nem is láthatjuk egész világosan, miért kutat a levelemben említett tartalmu rendelet után. Ha azt óhajtja elérni — amint következő kérdéséből kivesszük — hogy a tartós szabadságolási ideje tényleges szolgálati idejébe a nyugdíj szempontjából beszámítható legyen, ez a törekvés reménytelen, mert a tartós szabadságolás e tekintetben azonos a leszereléssel. 2. Ebből következik, hogy megszakítása van és pedig 1924 április 29-től 1924 július 15-ig bezárólag, vagyis a tényleges honvédségi szolgálatból való kilépését követő naptól a csendőrségi próbaszolgálat megkezdését megelőző napig bezárólag. Nyugdíjaztatása után kegyelmi uton azonban kérheti, hogy katonai szolgálati ideje a nyugdíjába beszámíttassék. Ha indokolni tudja majd, miért várt a jelentkezéssel néhány nap híján három hónapig, akkor talán eredménnyel fog járni a kérése. Csak önmagát okolhatja, mert amikor a csendőrséghez felvételre jelentkezett, akkor éppen olyan tartósan szabadságolt honvéd volt, mint a jelentkezését megelőző három hónap alatt.

Örkölnitmény. 1. Nézze meg az 1926. évi 19. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 105.248 VI. b. 1926. sz. belügyminiszteri körrendelet, a kórházi ápolással kapcsolatos összes tudnivalókat ott megtalálja. Egyébként Önnek a levelemben említett esetben egyszerűs élelmezési adagválságot kell fizetnie, az utazás költségei azonban a kórházba és vissza Önt terhelik. 2. Csak a gödöllőire vonatkozik. 3. Az 1925. évi 9. sz. Csendőrségi Közlöny mellékleteként kiadott 156.600 VI. b. 1925. sz. belügyminiszteri körrendelet 1. §. 8. pontja értelmében a 10 kg.-ot felülhaladó tárgyak szállítása, ha azok elvitelére a szolgálat érdekében szükség van, a kincstárt terheli. Az utazási számadásban fel kell tüntetni ezeknek a tárgyaknak a súlyát s a vezénylést elrendelő parancsnokkal igazoltatni kell, hogy a tárgyak elvitelére van a parancsban, a szóbanforgó podgyász szállítási költségeit tehát a gazdasági hivataltól kérheti.

Dráva. Ez bizony túlságosan is egyszerű kérdés. 1928 november 1-én kell a negyedévi bérösszeget a tulajdonosnak a kezéhez fizetni, mert 1927 november 1-től 1928 október 31-ig terjedő idő alatt a folyósított 1000 pengő bérelőleg a kincstárnak megtérült, illetőleg letörlesztetett. Önt nyilván az hozhatta zavarba, hogy az első negyedévi bérösszeget mindenképpen meg kellett kapnia a tulajdonosnak s így tulajdonképpen nem is egy évi, hanem csak háromnegyed évi előlegről van szó. Hát ez igaz, de háromnegyed

SIDOL fém-, ablak- és márvánvtisztításra
a legalkalmasabb!
Csakis eredeti palackokban kaphatók.
Óvakodjunk az utánzatoktól!

St. Fernolendt cipőfénymaz és bőrszír.
Kapható mindenütt!
Óvakodjunk az utánzatoktól!

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzárón a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha-
szöveteket, bélésárukat,
vásznot, sifont, zefíreket,

és egyéb vászonárukat,
női s férfifehérneműeket
készen és rendelésre.

törülközőket, abroszokat,
kötött és szövött árut,
kötött gyermekgarnitúrát,

keztyűt, harisnyát, kesz
kötött kabátokat, fűg-
göny és függönykermeket

uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókerméket, selymeket, valamint diszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. kerület, Üllői-út 14. szám.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1928 április hó 1-ével kezdődnek.

év alatt ezt le is törlesztette s így 1928 november 1-én már szükség volt. Az Ön esetében ez az igazolás már benne a negyedévi bért ki kell neki fizetni.

Sz. J., Mátészalka. A mérsékelt áru dohányra csak a csendőregyének, azok közül is csak a dohányosok tarthatnak igényt. Ezek szerint Ön nem, mert nem csendőregyén, hanem a csendőrségnél szolgálatot teljesítő II. oszt. altiszt.

Vértes. Törzsörmesteri napidíj csak egyféle van: 5.80 P, tekintet nélkül arra, hogy az illető azelőtt főtörzsörmester volt e vagy törzsörmester. Egyéb tekintetben azonban különbség van a két csoport között, mert azok a törzsörmesterek, akik főtörzsörmesterek voltak, a magasabb törzsörmesteri fizetési fokozatba sorolnak, az alacsonyabba pedig azok tartoznak, akik azelőtt is törzsörmesterek voltak.

Öregember. A kérelmét adja elő a felülvizsgáló bizottságnál, a felülvizsgálati táblázat megfelelő rovatába a kérelmét bejegyzik s a belügyminiszter ur azt a lehetőség szerint figyelembe veszi. 2. Igényjogosultsági igazolvány iránti kérelmét a nyugállományban is beadhatja: nyilvántartó gazdasági hivatala útján a belügyminiszter urnak (VI. c. oszt.) címezve. A kérvény bélyegmentes.

K. A. Csak az I. csoportba soroló tiszthelyettesek nem esnek nőülés szempontjából a százalékos korlátozás alá. A II. csoportba soroló tiszthelyettesek, tekintet nélkül arra, hogy melyik fizetési fokozatba tartoznak, a százalékos korlátozás alá esnek.

Csendőr. Próbálja meg beadni a kérvényét, az előjárók bírálják el, lehet e a házasságot engedélyezni vagy sem.

M. M. próbacsendőr, Eger. Próbacsendőrök áthelyezési kérelmét elvből nem közöljük.

G. Gy. Kérje a kerületi parancsnokságtól írásban. Nyugdíjaztatásakor ennek nincs jelentősége, mert személyi okmányában át vannak vezetve az igazolására vonatkozó adatok, az igazolványt nem kell felmutatni. Polgári állás elnyerése szempontjából tulajdonképpen az igényjogosultsági igazolvány bir fontossággal, amit úgy sem kaphatna meg, ha az igazolása körül valami hiba volna, de hiszen ebben az esetben ténylegesen eddig sem szolgálhatott volna. De mindeztől függetlenül jól teszi, ha az igazolására vonatkozó okmányt megszerzi, nem lehet tudni, mégis mikor s hol veheti hasznát.

Hungad. Elvileg az ilyen házasságot nem engedélyezik. Kivételesen azonban, ha a csendőr kiválóan használható s a menyasszony ellen sincsen egyéb kifogás, a belügyminiszter ur esetleg kivételt tesz. Próbálja meg beadni a kérvényt.

Tisza folyó. 1. Ne uccát, hanem utcát irjon. Az előbit csak minden lehető és lehetetlen ujtás után mohón kapó sajtóorgániumokban olvashatjuk. 2. A nazarénus vallás sem bevett, sem elismert felekezet. Az 1895. évi 43. t. c. alapján ugyan hazánkban teljes a vallásszabadság, tehát mindenki tetszése szerint imádja a maga Istenét, de a törvényesen el nem ismert felekezetek (szekták) istentiszteletei az általános gyülekezési jog szabályai alá esnek, ami azt jelenti, hogy az ilyen szekták istentiszteleteiket csak az elsőfokú rendőrhatalóság engedélyével s annak ellenőrzése alatt tarthatják meg. A nazarénusoknál tudvalevőleg fegyverfogási tilalom van s ezért szükséges állambiztonsági szempontból figyelemmel kíséreni a gyülekezeteiket. Annak, hogy imaházat építsenek, a rendőrhatalóság engedélye esetén nincs akadálya, mert hiszen nem az imaház maga az, amit figyelemmel kell kíséreni, hanem a gyülekezetek működése, hogy az kizárólag a vallás ápolására szoritkozzék. 3. Olvassa el lapunk mai számában »K. A.« jellegre küldött üzenetünket.

S. L. örmester, Budapest. Boros Jenő volt tart. százados címe ismeretlen.

Nyirábrány. 1. Vitéz Szabó Aladár ny. alezredes Mándokon lakik. A másik tartalékos volt, címe ismeretlen, ha csak nem azt keresi, aki ma csendőrfőhadnagy és Esztergomban az iskolaparancsnokságnál teljesít szolgálatot. Esetleg forduljon hozzá levélben. 2. Olvassa el lapunk 1926. évi 4. számában »Szerencse« jellegre küldött üzenetünket.

F. P., Ókigyós. 1. Állami sóffórtanfolyam nincsen, magánanfolyamot eleget talál az ujságok hirdetései között. Mi elvből nem ajánlunk. 2. Mint csendőr aligha végezheti el, mert erre a célra nem kaphat hosszabb szabadságot.

Izsák. Örülünk, hogy szeretik a Csendőrségi Lapokat; ez a mi legfőbb törekvésünk is. Egyelőre — sajnos — nem lehet szó róla, hogy hetenkint jelenjék meg, most még sok akadálya van ennek. Majd talán 2—3 év múlva.

H. O. I. örmester, Bántapolcsány. Igyekezetről és dicsegetésméltó hazafias érzéséről tanuskodó rajzát köszönjük. Arra ugyan nem alkalmas, hogy közöljük, de arra igen, hogy megdicsérjük érette.

B. J. gth. A rangsort a belügyminisztérium VI. c. osztálya állította össze a személyi adatok alapján. Hogy Ön miért került olyan hátra, azt mi nem tudhatjuk. Ha azt gondolja, hogy a besorolásánál tévedés történt, jelentse be szolgálati uton a Büm. VI. c. osztályának, egészen bizonyos, hogy utánanéznek a dolgának, esetleg megmondják az okot, hogy miért került oda, ahol van.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

elsőrangú súlyszíthető **CENTRAL BOBBIN** varrógépeket 5 évi jótállással, havi 24—30 P részletre.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nagybani, eredet gyári árban nyergeket

külső gummik 6'80, belsők 2'10 pengőtől. — Kerékpárok 136 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és varrógépnagykereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben —o— Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen

Dániel magkereskedés

Budapest, VIII., Berzsenyi-ucca 2.

Szállítja a legmegbízhatóbb mezőgazdasági, konyhakerti és virágmagvakat, kerti szerszámokat és növényvédelmi szereket. — A csendőrség tagjainak válaszbélyeg ellenében díjtalanul felvilágosítást ad szakkérdésekben.

GÁBOR LAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

BUDAPEST, VI., LIPÓT-KÖRUT 30.

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, Budapest, VII., Dohány-utca 33. (Klauzál-utca sarok) és Dohány-utca 50.

Mindenféle bútork és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

BÚTOR részleteire **Ó** Budapest **3.** olcsón VI., **Ú** utca

Postások és rendőrség szállítója.

Akar Ön könnyű szolgálatot?

Rendeljen azonnal a régi, kipróbált gyártmányú kerékpárokból és meg fog győződni arról, hogy szolgálatát könnyebben fogja teljesíthetni.

A volt osztrák-magyar hadsereg és magyar kir. honvédség katonai kerékpárjai:

STEYR WAFFENRAD (fegyvergvár) 2.80— P

ATMOS-ARBRE — — — — — 2.50.— P

AUTOMOTO-RACAN — — — — — 2.70.— P

PRAECIOSA-VICTORIA — — — — — 2.50.— P

VICTORIA-LUXUS (csukaszürke) — — — — — 2.70.— P

Az árak teljes felszereléssel együtt értendők raktáromban.

Előleg nélkül! Havi részlet 16.— pengő.

Havi 20.— P részlet mellett **10.— pengővel olcsóbb**, korábbi lefizetés esetén lényeges **árengedmény.**

KOVÁCS JÓZSEF kerékpár varrógép, gramofon, sportcikk, alkatrészek, gummiáruk gyári raktára

Budapest, VI., Podmaniczky ucca 18.

Még ma kérjen tevélezőlapon részletes ismertetést.

(Nyugati pályaudvar mellett.) Alkatrészek, felszerelések, gummik részletre is.

Legény a gáton.

Regény

Irta: BARÉNYI FERENC

(6).

Babos örmester csittitva intett, hogy megállítsa a szitkozódó, átkozódó asszonyi szóáradatot és Gál csendőr megundorodva fordult el. Hát idejutott a szegény Rajkó, hogy halóporában megátkozza a hitvese. Bár meg kell adni, sok tekintetben igaza van az özvegynék, hiszen valószínűleg azért is ment hozzá, mert biztosítottak vélte a sorsát, hogy nyugdíjas csendörhöz megy feleségül. Szegény Rajkó, hát érdemes volt a csendőrséget otthagyni és bolond fejjel megnősülni? Hogy felneveletlenül hagyja hátra két nyomorult árváját és feleségét a végső kétségbeesésben. Ezt érte el Rajkó az engedély nélküli nősüléssel, hogy az özvegye, ameddig él, mindig átkozni fogja, hogy úgy vette el feleségül, anélkül, hogy nyugdíját biztosította volna neki. Gál csendőr elgondolkozott. Aztán visszafordította a fejét és szánakozva nézett a kezét tördelő özvegyre.

— Hagyja, Rajkóné asszonyom, — szólta Babos örmester — hagyja békében nyugodni, tudom szegény Rajkó ugyanis elégszer megbánta. A halottakról csak jót... Nem maga az egyetlen özvegy, aki így jár. Átkozódással nem segíthet, csak ronthat...

— Istenem, Istenem! Dehát mi lesz velem és a két kis árvámmal?!

— Jó az Isten, minden jó embert megsegít. Majd csak kieszélünk valamit, Rajkóné asszonyom, legyen nyugodt. Most menjünk, hogy elrendezzük a temetést.

Babos örmester kardot kötött s meghagyta Gál csendörnek, hogy a laktanya virágos kertjéből szedjenek annyi virágot, hogy egy szép koszorút kössenek s azt küldjék el a ravatalra.

Babos örmester csak estére került haza, addig fáradhatatlanul lótot-futott, hogy a gyámoltalan özvegy segítségére legyen. Amilyen bus, borus arccal indult, olyan derüs képpel ült le a vacsorához. Meg is mondta mindjárt, hogy mitől derült úgy fel.

— Na Rajkóné is megnyugodott. Elvittem az uradalomba, megkértem, hogy mint volt csendőr özvegyét helyeznék el valahol. Az intéző ur, amilyen nagylelkű ember és jó szívet van is hozzánk csendörökhöz, rögtön kész volt a segítséggel. A kis kastélyba helyezte el Rajkónét kulcsárának, ott kap teljes ellátást és fizetést, úgy hogy gondtalanul élélhet életfogytig és az árváit is tisztességgel felnevelheti.

— Boldog lehet Rajkóné és...

— A boldog én vagyok, hogy sikerült — vágott Babos örmester Gál csendőr szavába. — Mert, fiam, sohasem az a boldog, akin segítenek, hanem az, aki segít, aki jót tehet.

— De hálás is lehet az asszony az örmester urnak, hogy megsegítette. Ki törődött volna vele.

— Bajtársi kötelesség, fiam. Boldogult Rajkó, ha itt is hagyta a csendőrséget, de tisztességgel ment el, mégis csak a mi csendőrbajtársunk volt. És a bajtársiasság nemcsak a pajtáságban nyilvánul meg, hanem a bajban való megsegítésben. Ez pedig kiterjed nemcsak a bajtársainkra, hanem azok családjaira is. Különösen a gyámolításra szoruló özvegyekre és árvákra.

Gál csendőr eltűnődött s magában párhuzamot vont a szegény elhunyt Rajkó és a szeretett örmestere között. Persze az összehasonlítás az utóbbi javára dőlt el, akit Gál csendőr most már mindenképpen követendő példának állított maga elé. Ilyen akar ő is lenni, ilyen talpig derék ember, igazi csendőralliszt, mint amilyen Babos örmester

XI.

Gál csendőr szolgálatmentessége még nem járt le, amikor a küszöbön álló képviselőválasztások előjátékként az örskörletben a korteskedések megindultak. Az egyébként csendes polgárok, mintha ki lettek volna cserélve. Mindenki politizált, szavalt, korteskedett, olyan nagy hévvel és fontoskodással, mintha ezen volna a haza jó vagy rossz sorsa. Persze a hatóság — mint ilyenkor szokás — idején megszorította a gyülekezéseket s a gyűlések felügyelése meglehetősen nagy munkát rótt az örsre. Járőrök jöttek-mentek. Az örsön már csak Gál csendőr maradt a próbacsendörrel. A többiek Babos örmesterrel állandóan járták a községeket, hogy éber felügyeléssel elejét vegyék mindenféle zavargásnak.

Délután a próbacsendőr elhozta a postát és fontoskodva ujságolta.

— Itt még eléggé csendes minden, békességben vannak a népek. Mégis résen kell lenni. Most is, amint ott jöttem el a Kispiac-utcán, láttam, hogy a Korcz Menyhért udvarán sokan vannak és folyton tárgyalnak...

Gál csendőr felfigyelt. Bizony jó lesz ügyelni, nehogy az örsparancsnok távollétében valami galiba történjék. Nem számít ilyenkor a szolgálatmentesség, ha valami különös esemény miatt sürgősen szolgálatba kellene menni.

— Korcz Menyhért, ezt én nem ismerem. Sose hallottam a nevét.

— Nem is, mert nem régen van még itt. Néhány hete csak, hogy ideköltözött a városból...

— A városból, hm — tűnődött Gál csendőr. A dolog mind gyanusabbnak tűnt fel. Némi gondolkodás után tovább érdeklődött.

— Micsoda ez a Korcz Menyhért?

— Nem tudom én. Nem kérdezősködtem róla, de azt hiszem nem is igen ismerik még itt a faluban.

— Mi a foglalkozása? Miből él? — faggatta Gál csendőr a próbacsendőrt, de nem sokra ment vele, mert minden kérdésére az egyforma »Nem tudom«-nál okosabb feleletet nem tudott kapni.

Gál csendőr nem sokáig tanakodott. Bizonyos jóleső szolgálati felsőbbiséggel szólt a próbacsendörnek.

— Szolgálatba megyünk, készüljön. Megnézzük azt a népgyűlést.

Aztán elővette a szolgálati könyvet és érthető megilletődéssel írta elő a szolgálatot. Elfogódottsága egészen természetesnek tűnhetik fel, ha meggondoljuk, hogy életében most először irt a szolgálati könyvbe.

A laktanyából kijövet azonnal letértek a főutcáról és kis mellékutcákon át minden feltűnést elkerülve mentek a Korcz Menyhért háza mögé. A ház magas deszkapalánkkal bekerített telken állott. Gál csendőr próbált a palánkon benézni, de egy-egy keskeny résen át csak ide-oda való mozgást látott és a palánk felső széle felett fejeket, illetve helyesebben mondva kalapokat, azoknak is csak a tetejét. Ujját felemelve a próbacsendőrt óvatos csendre figyelmeztette, amitől az annyira megilletődött, hogy azontul már szinte lélegzeni sem mert. Fülüket a palánkhöz tapasztva feszülten figyeltek. Belül szakadatlan, meg nem álló szogást-járgalást, hápogást-krárogást hallottak. Ezekon kívül a feszült figyelésben egyebet nem hallottak, mint csak felizgatott vérük ideges lüktetését. Egyébként teljes csend volt. Gál csendőr szimatolva bekandikált, vajjon kik és mifélek lehetnek odabent. Módos emberek, mert mindenkinek jó kalapja van. Sok a pörge, fekete kalap; úgy látszik a legtöbb paraszt ember. De van itt urifajta is, egy pár kényes fekete köcsögkalap. Emezt meg, ez a hársongos bajhoszörű, ez nem lehet más, csak valami asido rabbinus vagy oláh pópá. Nohát persze, itt aztán egy csomóban a sok

micisapka. Ezeket már jól ismerte a szocialista népgyűlésekről. Megolvasta a kalapokon, hogy hányan vannak, hatvannyolcat számolt. Szép szám. Elég sok. De mi az két csendőrnek, gondolta Gál csendőr magában, ágaskodó csendőri önbizalommal. És aztán annál szebb lesz az eredmény. Babos örmester meg lesz elégedve és meg fogja dicsérni, hogy ilyen nagyszámu titkos gyűlést lefülelt. Csak ügyesen kell csinálni, hogy meg ne ugorhasson egy sem.

A próbacsendőr füléhez hajolt, aki a helyzet fontosságához képest komolyan figyelte a kapott utasítást.

— Bemegyünk. Én benyitok, maga utánam. Rögtön az ajtó mellé állunk, hátunkat a palánknak támasztjuk. A puskát kész helyzetbe és jól fogja meg, nehogy kivegyék a kezéből. Aztán csak engem nézzen. Majd megmondom, hogy mit kell csinálni. Utánam!...

Gál csendőr hirtelen elhatározással, nesztelenül lenyomta a kilincset és a lábával erősen berugta az ajtót olyan lendülettel, hogy az egész deszkapalánk rengett tőle. Gál csendőr hamar beugrott az ajtónyíláson, a próbacsendőr utána. Puskák kész helyzetbe, harsány kiáltás:

— A törvény nevében!

Korcz Menyhértnek ijedtében elakadt a lélegzete és a nagy megrökönyödéstől majdnem hanyatvágódott, amikor a két kakastollas, szuronyos csendőr ezenmód ajtóstól berontott. Kalapja a tarkójára csuszott, deres sörtehaja égnek állt az ijedségtől. Foghijas, tátott szájából kiesett a pipa és remegő kezével védekezve-hadonászva félénken táncoltatta a poroló tollseprőt.

Gál csendőr rideg szigorúsággal meresztette szemét a halálravált Korcz Menyhétre, aki félelmében még szuszanni sem mert és olyan ártatlanul szepegő ábrázattal bámult a csendőrökre, hogy még a leggyanakovább argus szem sem találhatott rajta gyanusat. Gál csendőr kiábrándultan állapította meg magában, hogy Korcz Menyhért uram becses személye egyáltalán nem teszi összeesküvő benyomását. Mégis szigoruan rászólt a remegő Korczra.

— Mit csinál itt!?

A mogorva kérdés még inkább megriasztotta a nagy félelmében teljesen meghabarodott Korcz Menyhértet. Azt sem tudta, hogy fiu-e vagy lány.

— Korcz Menyhért kalaposmester, szolgálatjára kérem — nyögte ki nagynehezen, azt is dadogva és a tornác korlátjához támasztott, frissen festett cégérre mutatott, amelyen diszes betűkkel ékeskedett a felírás: »Korc Menyhért kalaposmester«.

Gál csendőr odanézett és szintoly ridegen kérdezte.

— Hát ez mi!?

— A táblám, a cégérem kérem...

— Aztán miért van ez itt és miért nem függesztette ki az utcára?

— Azért, kérem szépen, mert most költöztem ide a városból. A cégéres táblámat újra festettem s amig megszárad, ide támasztottam a korláthoz...

— Most meg mit csinál itt! — zudult az új kérdés-zuható a görnyedthátu Korcz Menyhért nyakába. Az meg rántotta a nyakát, mintha attól tartana, hogy megint eláll a lélegzete.

— Mint mondtam, kérem szépen, most költöztem ide a városból. Kicsomagoltam a ládáimat... Most porolgotom és kiegyengetem az összegyűrt kalapjaimat. Az uton nagyon összegyűrdtek, kérem...

A táncoló tollseprő körbemutatott az udvaron, hol egy sereg különféle kalap volt a karókra kiaggatva. Így látta viszont Gál csendőr az előbb látott pörge, meg keménykalapokat a micisapkákkal. Igaz, hogy akkor csak a tetejüket látta s nem gondolta, hogy azok nem emberi feje-

ken vannak, hanem karókon. No hát, hogy nem így képzelte el ezeket a tökfedőket, ánni szent.

Gál csendőr belepirult a nagy restelkedésbe és puskája a kész helyzetből tétován lecsúszott a lábhoz. A próbacsendőr még nem értette át a helyzetet, de Gál csendőrt hiven utánozva, puskáját ő is lábhoz eresztette.

Gál csendőr nagyon szégyelte csufos felsülését és azon töprengett, hogyan tudna ebből a fonák helyzetből mielőbb és minél simábban kiszabadulni. Hiába tanakodott azonban az elfogadható visszavonulás módozatain, nem tudott olyat kisűtni, ami nem tette volna még nevetségesebbé vagy ami Korcz mestert panaszemelésre nem bátorithatta volna. Ezért alapos megfontolás után belátta, hogy a leghelyesebb lesz most is az egyenes út.

Tisztelettudóan bemutatkozva, kezét nyújtotta Korcz mesternek, aki még mindig annyira meg volt zavarodva, hogy előbb a bal kezét adta, aztán meg a porolóseprőt hagyta Gál csendőr kezében. Gál csendőr még mindig pirulva adta vissza.

— Bocsásson meg, mester uram, hogy így beállítottunk magához és megzavartuk a munkájában. Csak félreértésről van szó. Voltak, akik a karókon lévő kalapokat embereknek nézték s jelentették, hogy titkos gyűlés van itt magánál...

Korc Menyhért a lidércnyomástól szabadulva megkönnyebbülten kacagott olyan jóízűen, hogy a könnye is kicsordult, aztán barátságosan szorongatta a csendőrök kezét.

— Nincs semmi baj, csendőr urak. Nem is szólok róla senkinek. Nyugodtak lehetnek, hogy nem tudja meg senki.

— Arra akartam én is kérni, mester uram. Bár a mostani választási előkészületekben könnyen előfordul ilyen tévedés.

— Persze a választások. Nohát ettől is nyugodtak lehetnek az urak. Nem megyek én semmiféle gyűlésre, nem hogy még titkos gyűléshez adjam az udvaromat. Van eszemben, örülök, hogy élek. Hiszen azért költöztem el a városból, mert ott nem tudtam megélni a családommal. Tudja a jó Isten, mintha az emberek egy idő óta fej nélkül jönnének a világra, nem megy a kalapos üzlet, nem vásárolnak kalapot. Pedig ugy-e milyen finom jó kalapok?

— Igen, nagyon mutatós kalapok. Jobban is fog itt menni az üzlet, különösen ha már megismerik, hogy jó árut ad — biztatta Gál csendőr és a mester büszkén kidüllesztette a mellét.

— Ugy ám, mert én csak elsőrendű árut tartok. Magam csinálom, nem gyári holmi. Ha nálam vesz valaki, még az unokája is hordhatja.

Elköszöntek egymástól, Korcz mester előzékenyen kikereste őket a kapuig, ahol barátságos kézzorítással váltak el, kölcsönösen örvendve, hogy ilyen könnyűszerrel szabadultak meg egymástól.

XII.

Amikor Korcz mestertől elváltak és leforrázva, elszonyolodottan hazafelé mentek, Gál csendőr bosszankodva állapította meg, hogy az egész felsülésnek a próbacsendőr az oka.

— Előbb utána kellett volna járni, hogy valóban ment-e be valaki a Korcz udvarára...

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.
Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly